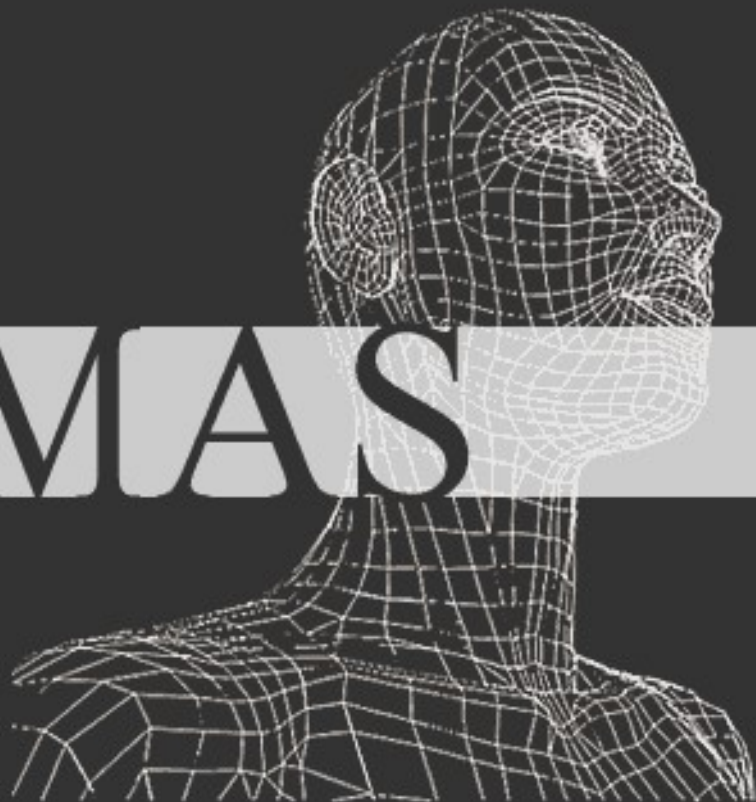

MAS

federale overheid
**VOLKSGEZONDHEID,
VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN
EN LEEFMILIEU**

Klimaatonderzoek

5^e enquête

Eindresultaten

Maart 2022

Dirk De Martelaere

M.A.S. - Tel. +32/(0)16.22.69.67 -
www.masresearch.be -
info@masresearch.be

Doelstellingen

- Methodologie
- Profiel van de respondenten
- Resultaten
 - ❑ Attitude ten aanzien van klimaatverandering
 - ❑ Kennis m.b.t. klimaatverandering
 - ❑ Gedrag m.b.t. klimaatverandering
 - ❑ Klimaatbeleid
 - ❑ Informatie en communicatie
- Besluiten

De Dienst Klimaatverandering wenst via een publieke enquête een beter inzicht te vergaren in:

De kennis van het Belgische grote publiek over de klimaatproblematiek

- Weet de modale burger welke de grote uitdagingen zijn?
- Kan men de oorzaken en gevolgen van de klimaatverandering correct inschatten?
- Hoe wordt de eigen kennis over deze thematiek ingeschat?
- Weet hij waar informatie beschikbaar is?

De subjectieve interpretatie

- Hoe ervaart het grote publiek de problematiek?
- Wordt die als een urgentie ervaren?
- Hoe worden de inspanningen van het beleid ervaren?
- Leeft het gevoel dat eenieder een steentje kan bijdragen?

De persoonlijke attitude / bereidheid er zelf iets aan te doen

- Wil de modale burger zich op dat vlak engageren (bv. op het vlak van de eigen mobiliteit, het eigen huishouden)?
- Is hij bereid daarvoor financiële inspanningen te leveren?

De vergaarde kennis moet na afloop geïmplementeerd kunnen worden door de Dienst:

Als middel om toekomstige campagnes optimaal uit te werken

- Hoe speelt de Dienst Klimaatverandering optimaal in op de gevoeligheden die leven?
- Welk soort boodschap slaat het best aan?
- Hoe dient die verpakt te worden?
- Hoe stem je die af op het individu?
- Hoe zet je aan tot actie?

Als evaluatie-instrument

- Nagaan wat de evolutie is ten opzichte van de eerdere edities van het klimaatonderzoek (2005, 2009, 2013 en 2017)
- Welke vooruitgang is geboekt?
- Hebben bepaalde overheidsmaatregelen een effect kunnen genereren?

➤ Doelstellingen

Methodologie

➤ Profiel van de respondenten

➤ Resultaten

- Attitude ten aanzien van klimaatverandering
- Kennis m.b.t. klimaatverandering
- Gedrag m.b.t. klimaatverandering
- Klimaatbeleid
- Informatie en communicatie

➤ Besluiten

Methodie

Postaal onderzoek (PAPI) met de mogelijkheid tot het online invullen van de vragenlijst (CAWI)

Doelgroep

16- tot 75-jarige Belgen

Steekproef

1613 interviews representatief naar geslacht, regio, leeftijd en urbanisatiegraad

Periode

10 september – 29 oktober 2021

Postpakket

Begeleidende brief (NL, FR, DE) van de minister, antwoordomslagen port betaald door bestemming

Vragenlijst

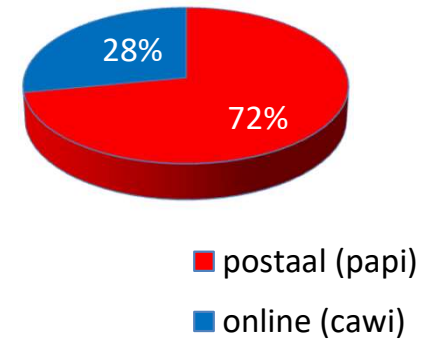
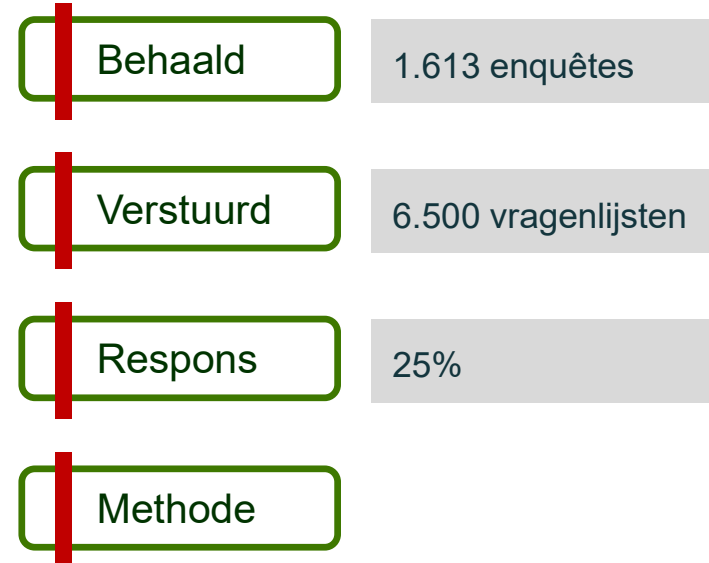
Vragenlijst in de drie landstalen (NL, FR, DE)

Helpdesk

Telefonische helpdesk met het nummer van M.A.S.

Gewogen steekproef	
Geslacht	%
Mannen	49,9
Vrouwen	50,1
Leeftijd	
16-25 jaar	15,5
26-35 jaar	17,6
36-45 jaar	17,5
46-55 jaar	18,6
56-65 jaar	17,6
66-75 jaar	13,3
Gewest	
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	10,6
Vlaanderen	57,6
Wallonië	31,9
Urbanisatie	
5 grote steden	30,0
steden	21,2
kleine lokaliteiten	23,7
landelijk	25,2
Opleiding	
lager + lager en hoger secundair	63,3
hoger onderwijs	36,7
TOTAAL	100

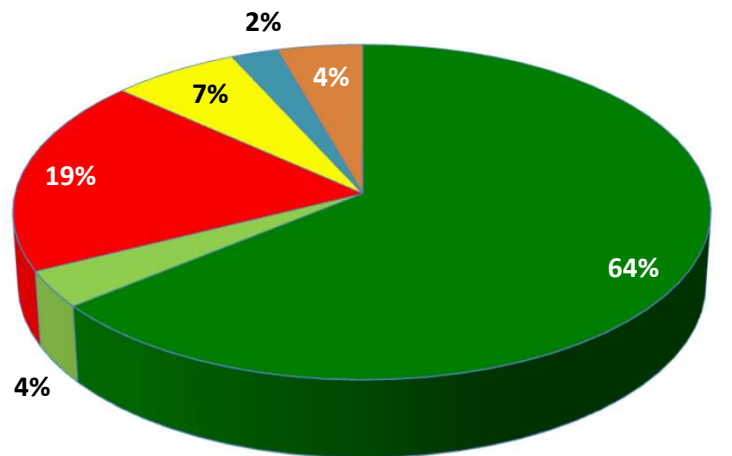

- Doelstellingen
- Methodologie
- *Profiel van de respondenten*
- *Resultaten*
 - ❑ Attitude ten aanzien van klimaatverandering
 - ❑ Kennis m.b.t. klimaatverandering
 - ❑ Gedrag m.b.t. klimaatverandering
 - ❑ Klimaatbeleid
 - ❑ Informatie en communicatie
- Besluiten

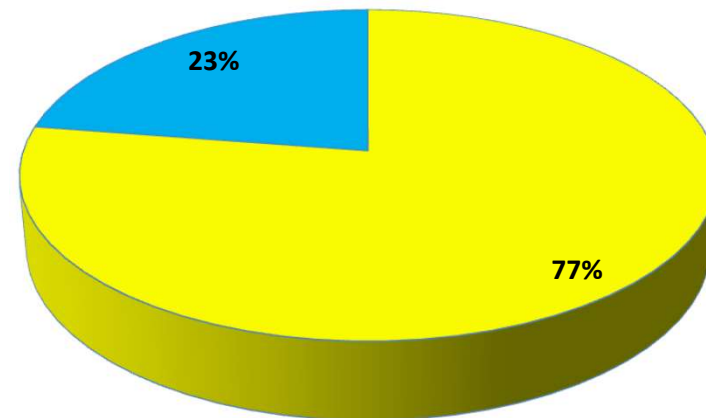

In welke situatie bevindt u zich momenteel?

- Betaald werk als werknemer of zelfstandige
- Werkzoekend
- Gepensioneerd of op brugpensioen
- Student of scholier
- Huisvrouw- of man
- Invaliditeit of arbeidsongeschikt

Bent u huurder of eigenaar van de woning waar u hoofdzakelijk verblijft?

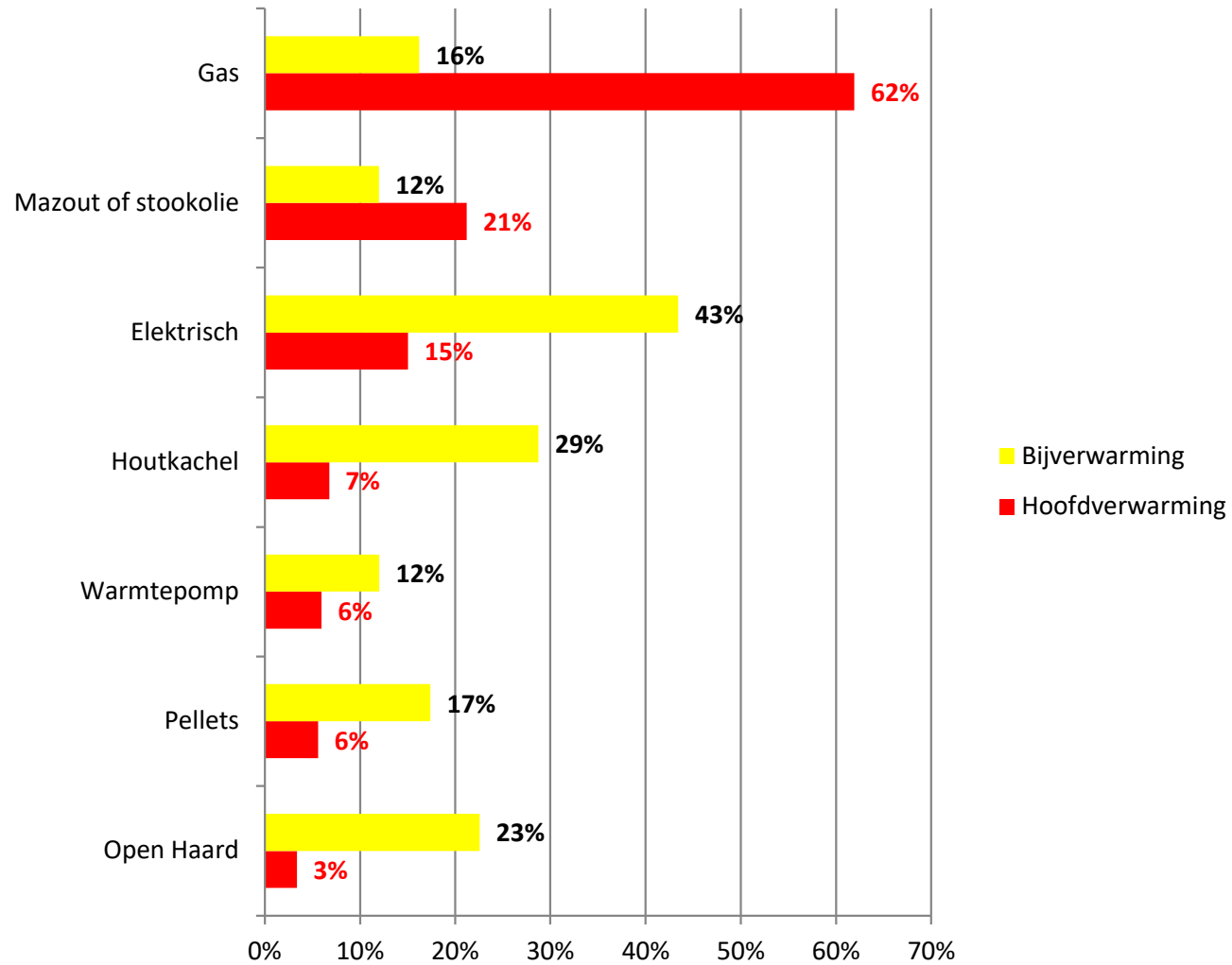

- Eigenaar
- Huurder

Basis: alle respondenten (N=1.613) .

Op welke manier verwarmt u uw woning?

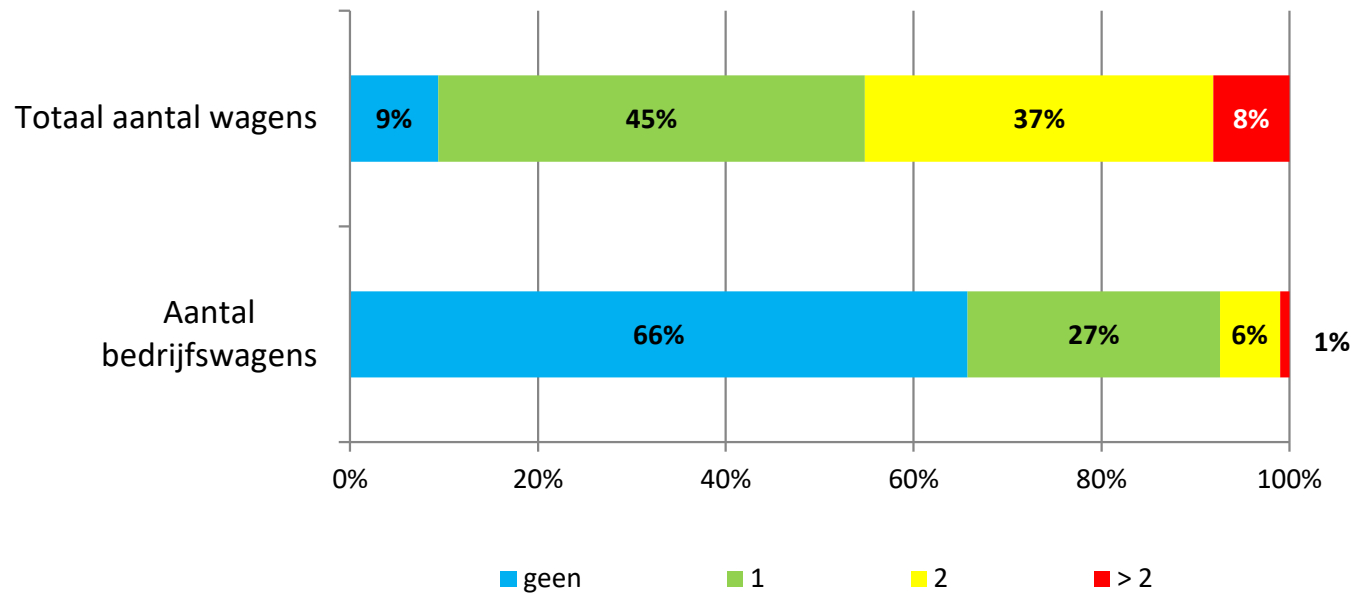

Basis: alle respondenten (N=1.613) .

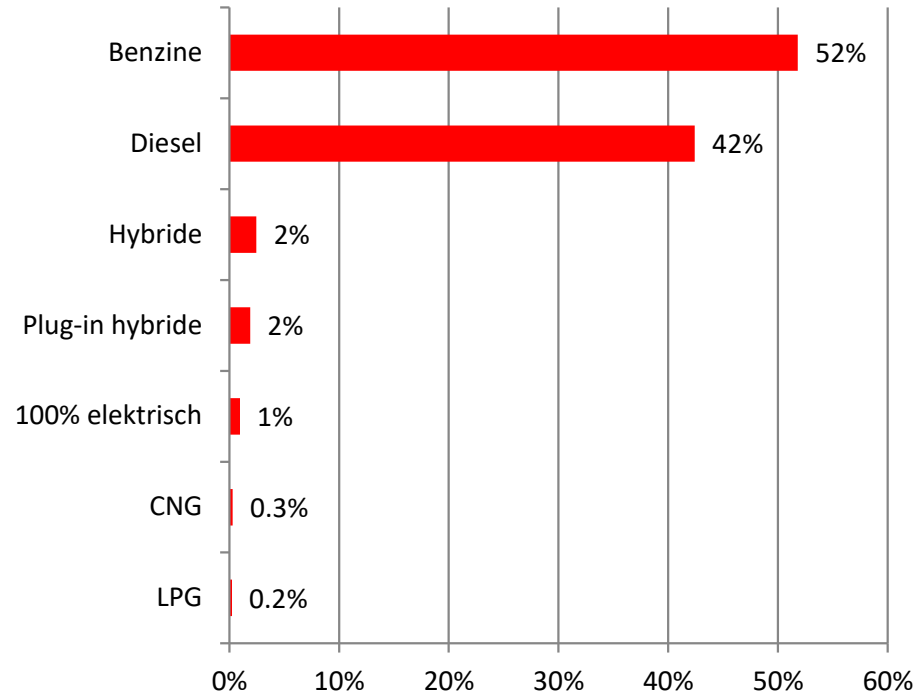
Hoeveel wagens zijn er in uw gezin? Hoeveel van deze wagens zijn bedrijfswagens?

Basis: alle respondenten (N=1.613) .

Welke brandstof gebruiken deze wagens?

Basis: alle respondenten (N=1.613) .

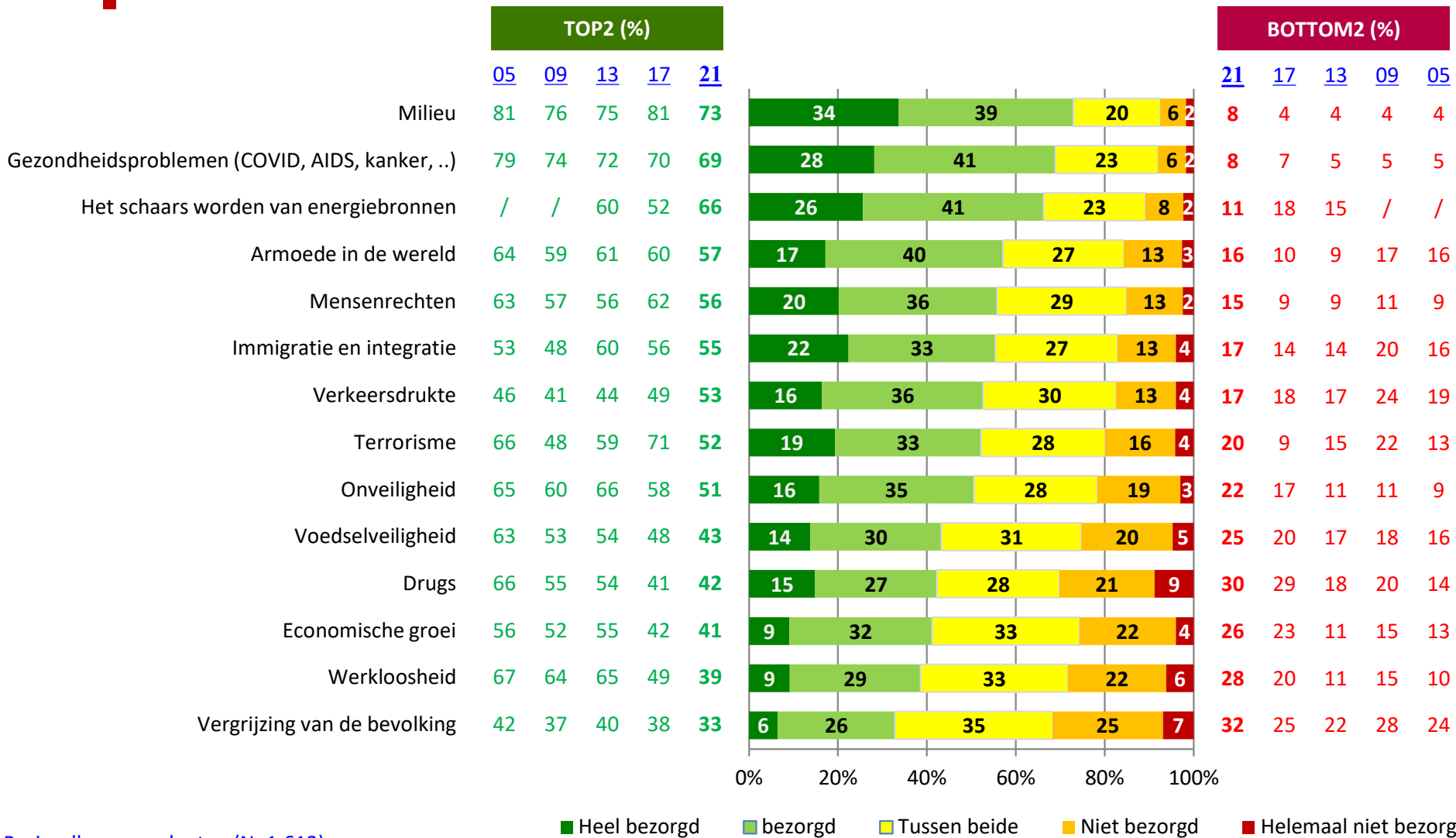
- Doelstellingen
- Methodologie
- Profiel van de respondenten

▶ *Resultaten*

- ▶ Attitude ten aanzien van klimaatverandering
 - Kennis m.b.t. klimaatverandering
 - Gedrag m.b.t. klimaatverandering
 - Klimaatbeleid
 - Informatie en communicatie
- Besluiten

V1. Hieronder vindt u een lijst met dingen waarover sommige mensen zeggen dat ze zich zorgen maken. Kan u voor elk van hen aanduiden in welke mate u er bezorgd om bent?

0% 20% 40% 60% 80% 100%

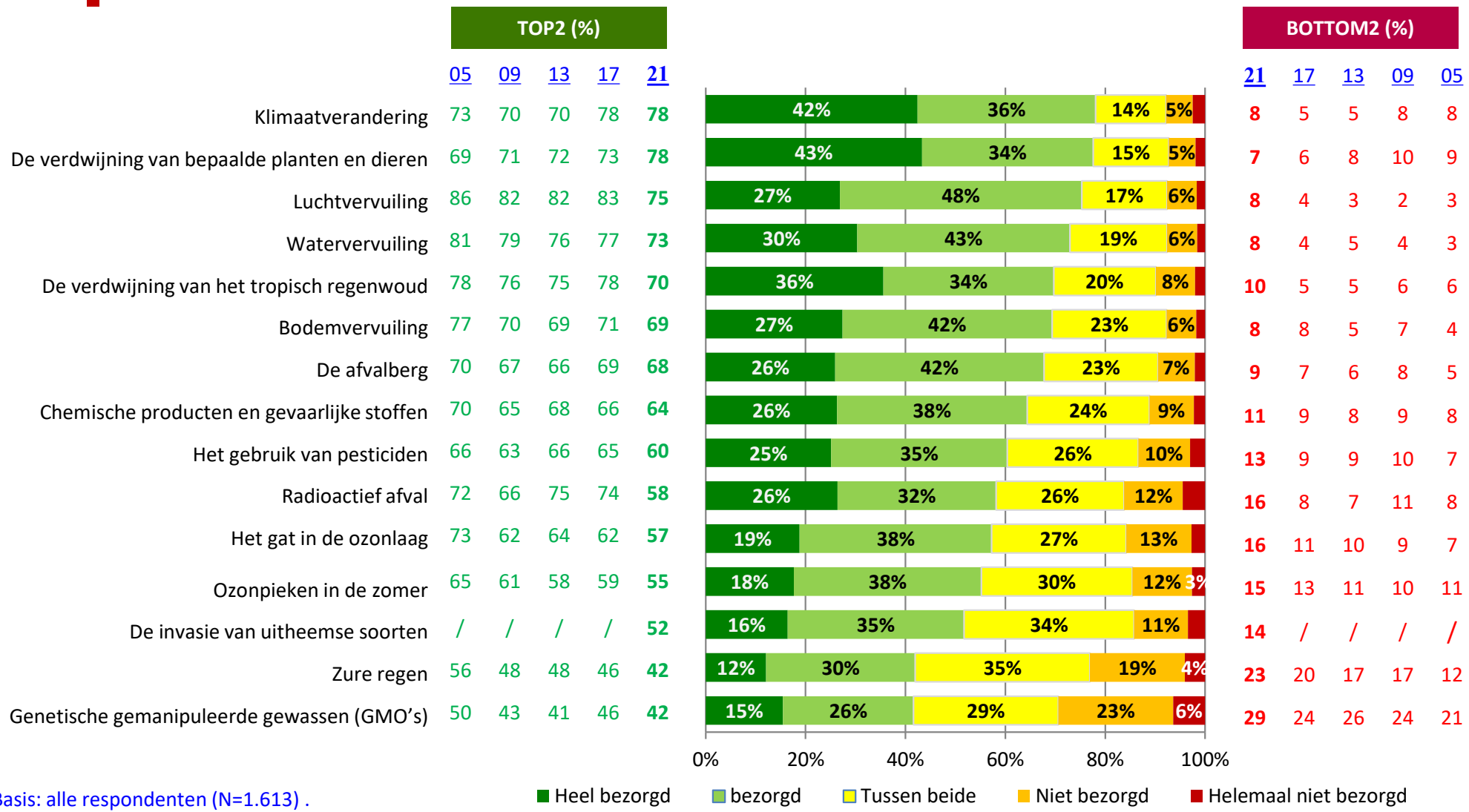
■ Heel bezorgd ■ bezorgd ■ Tussen beide ■ Niet bezorgd ■ Helemaal niet bezorgd

Basis: alle respondenten (N=1.613) .

V2. En als we nu specifiek naar de milieuproblematiek kijken, kan u voor elk van volgende zaken aanduiden in welke mate u er bezorgd om bent?

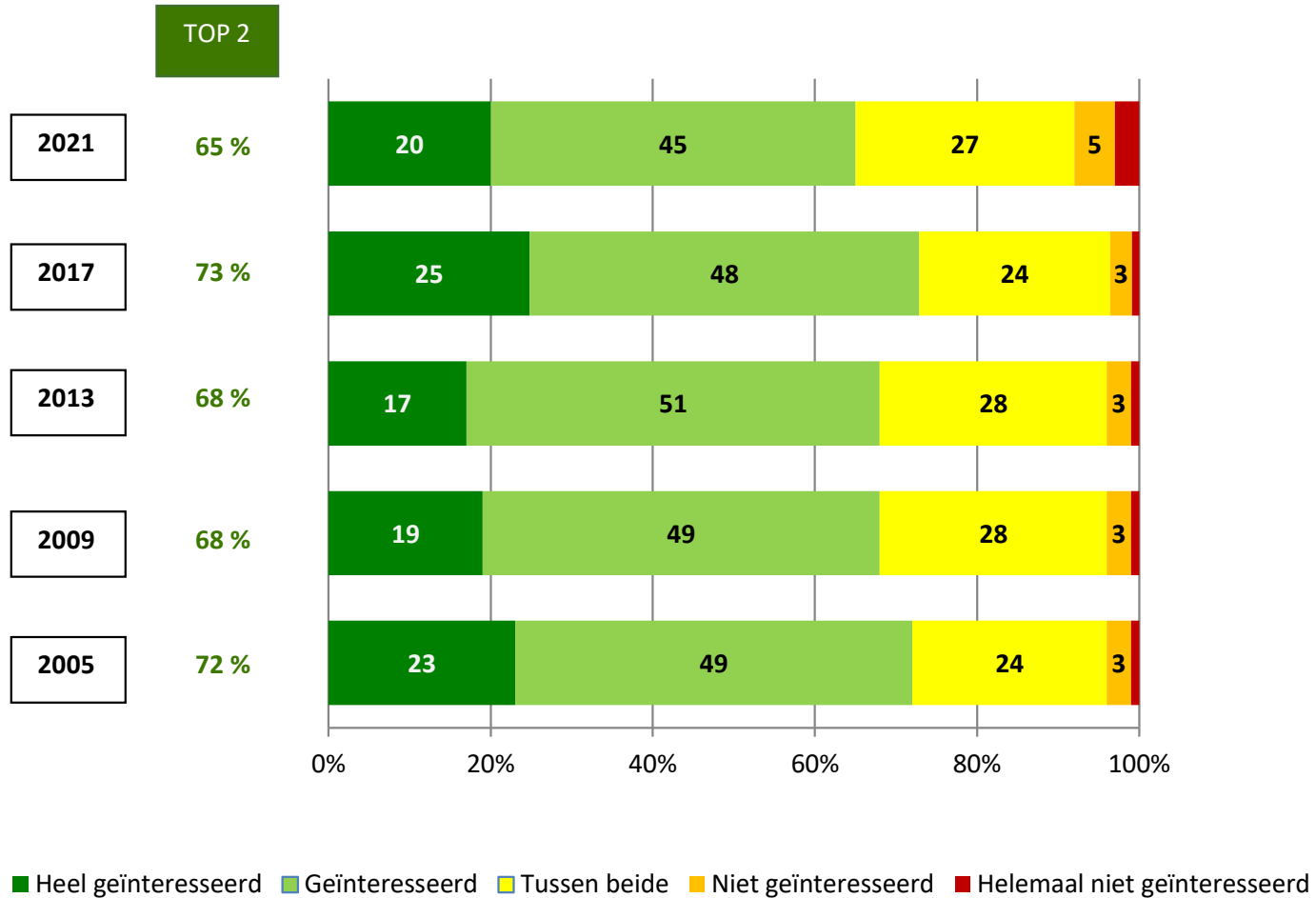

Basis: alle respondenten (N=1.613).

V34. In welke mate bent u geïnteresseerd in het milieu en de milieuproblematiek?

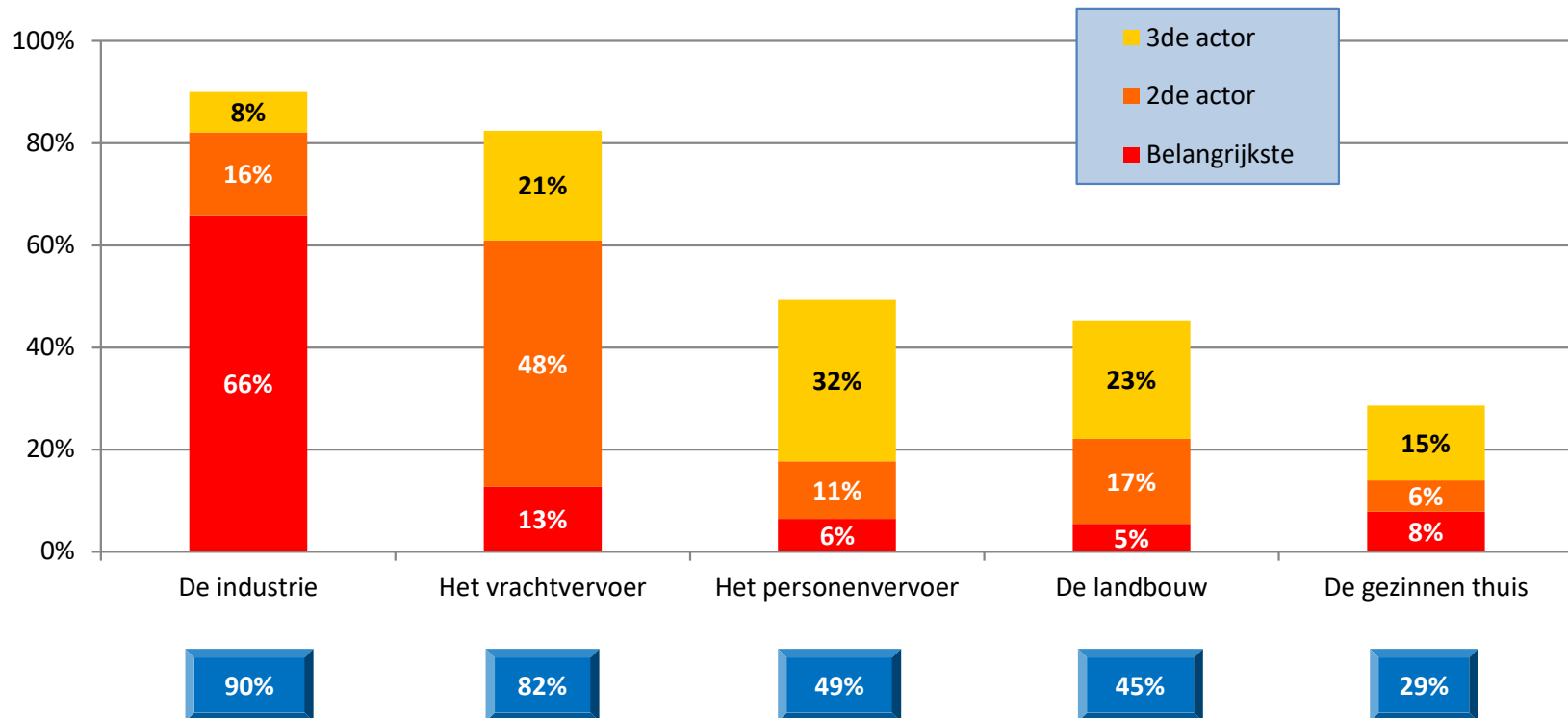

Basis: alle respondenten (N=1.613) .

V4. Wie/wat beïnvloedt volgens u in België het meest de klimaatverandering? (1)

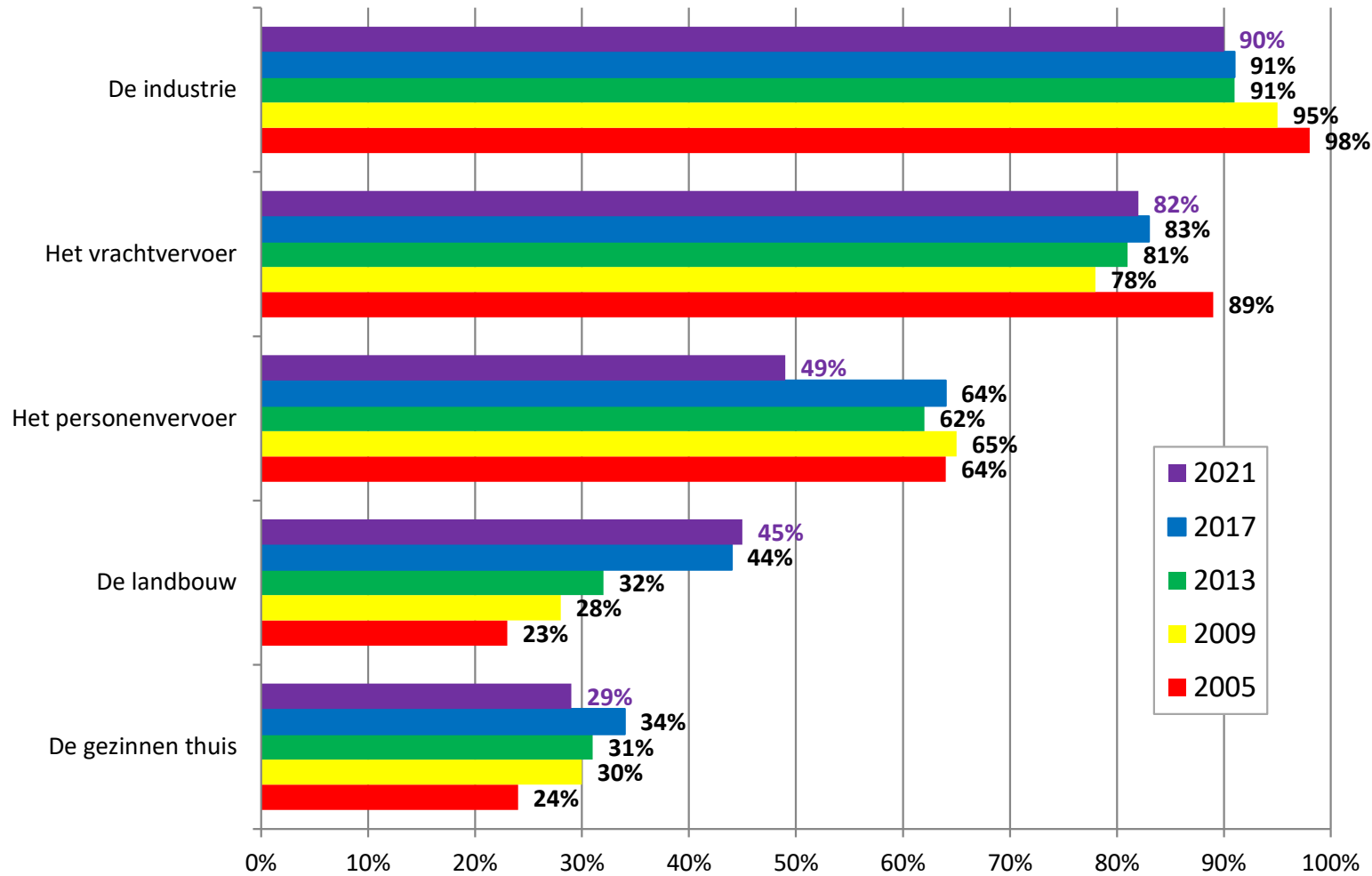

Basis: alle respondenten (N=1.613) .

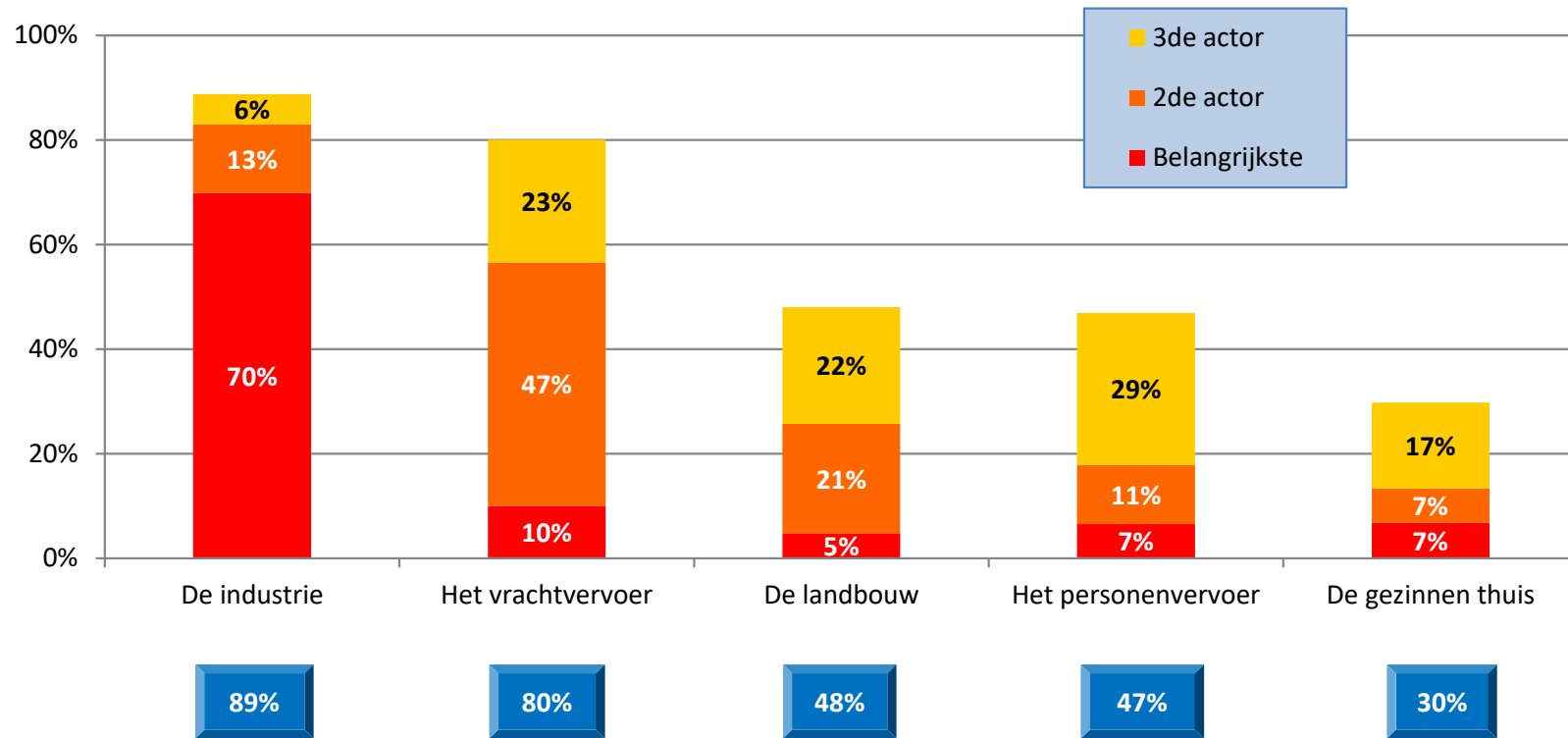
V4. Wie/wat beïnvloedt volgens u in België het meest de klimaatverandering? (2)

Basis: alle respondenten (N=1.613) .

V15. Wie/wat moeten volgens u in de komende jaren in België de grootste inspanningen leveren om klimaatveranderingen tegen te gaan? (1)

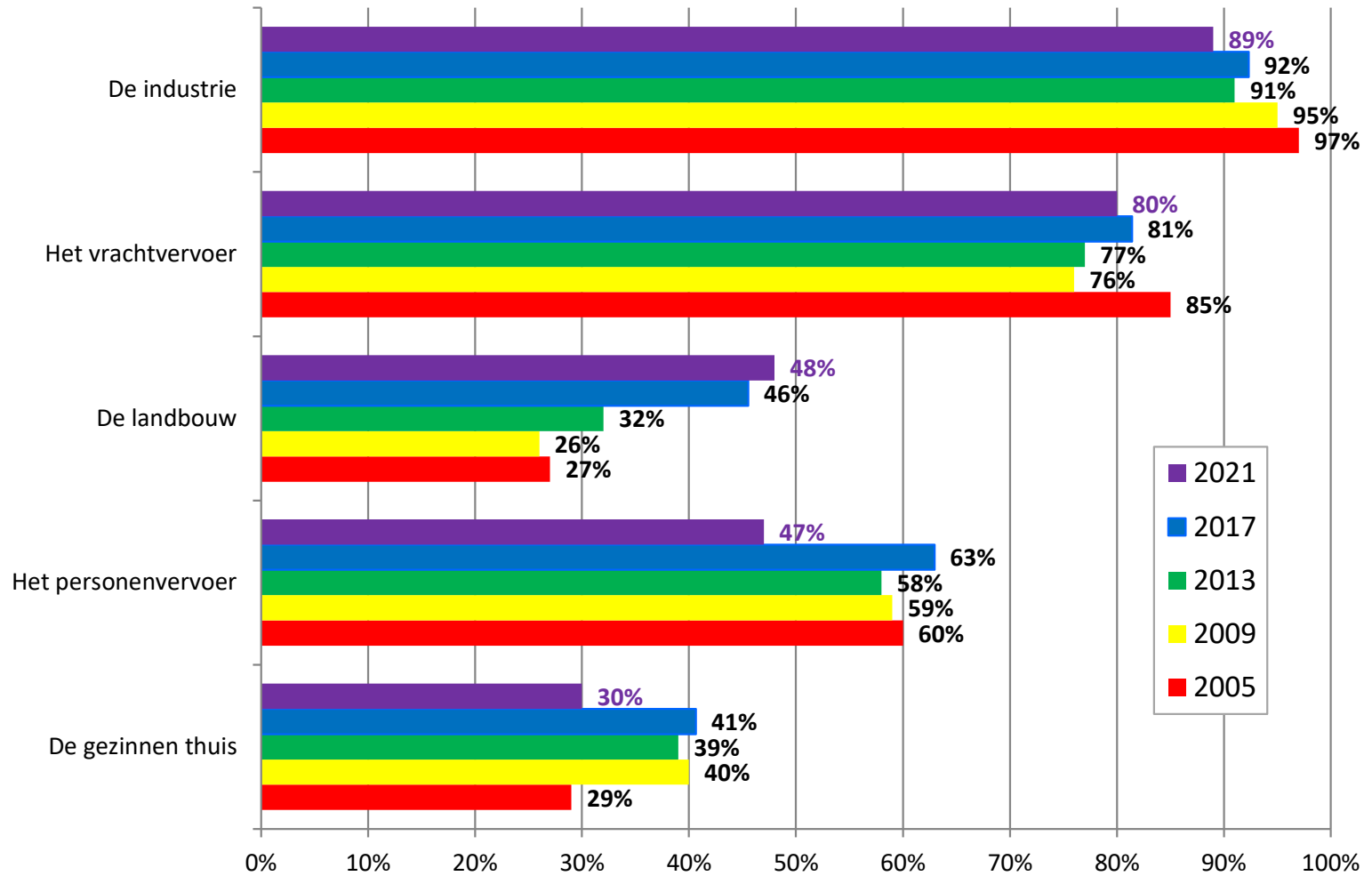

Basis: alle respondenten (N=1.613) .

V15. Wie/wat moeten volgens u in de komende jaren in België de grootste inspanningen leveren om klimaatveranderingen tegen te gaan? (2)

Basis: alle respondenten (N=1.613) .

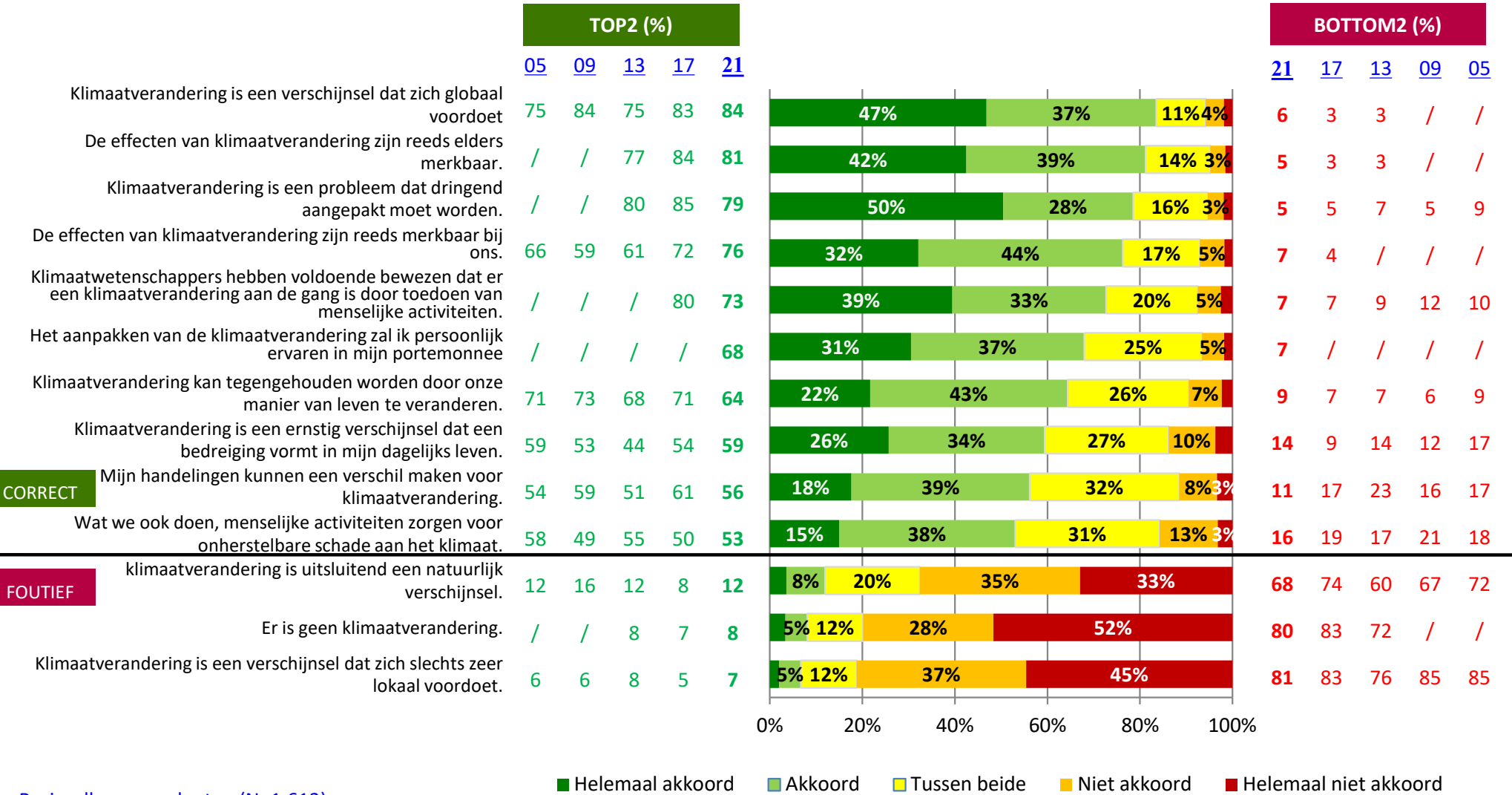
- Doelstellingen
- Methodologie
- Profiel van de respondenten

▶ *Resultaten*

- Attitude ten aanzien van klimaatverandering
 - ▶ **Kennis m.b.t. klimaatverandering**
 - Gedrag m.b.t. klimaatverandering
 - Klimaatbeleid
 - Informatie en communicatie
- Besluiten

V3. Graag zouden wij uw mening kennen in verband met een aantal uitspraken.

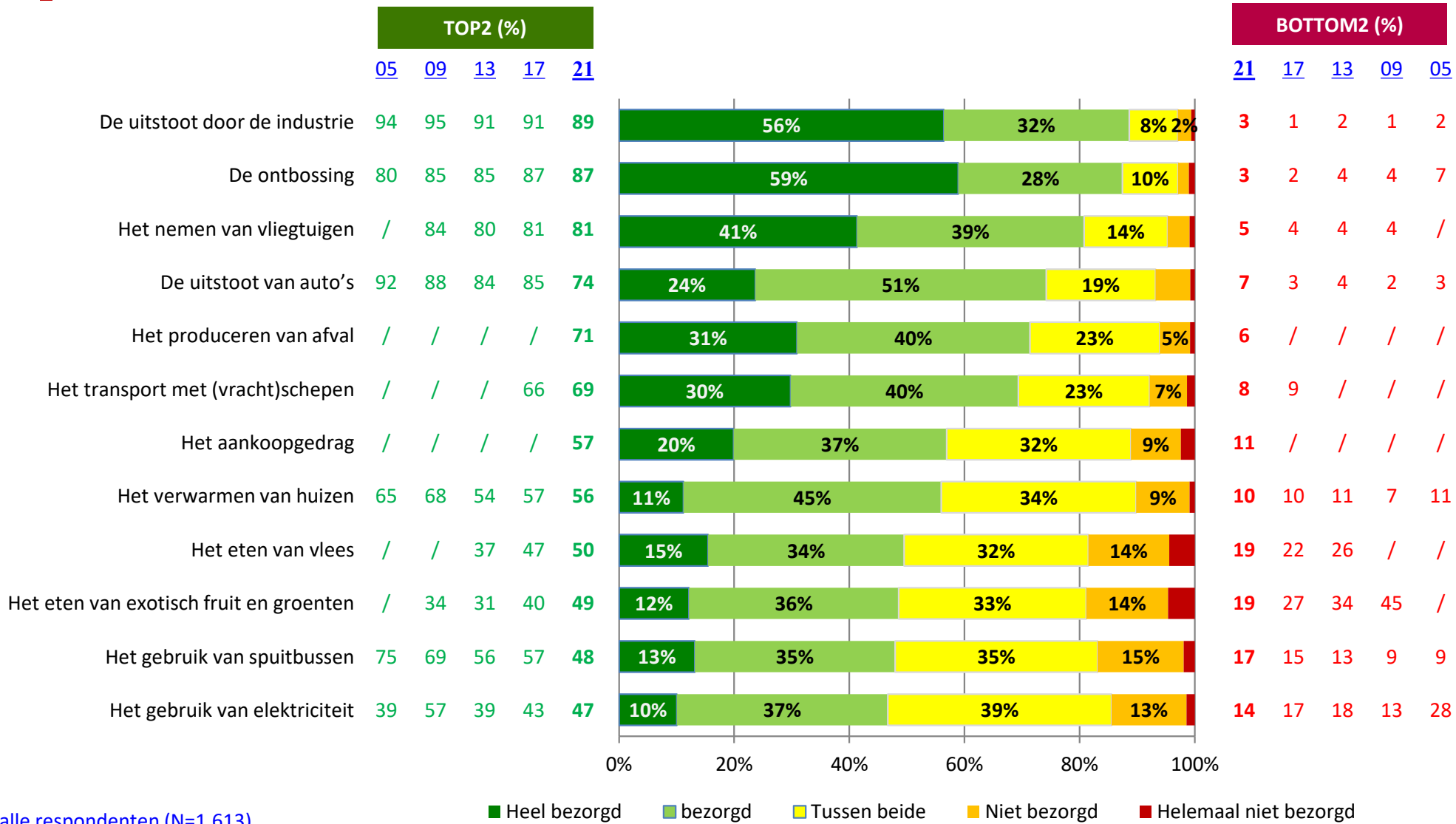

Basis: alle respondenten (N=1.613) .

V5. In welke mate hebben de volgende menselijke activiteiten een effect op klimaatverandering?

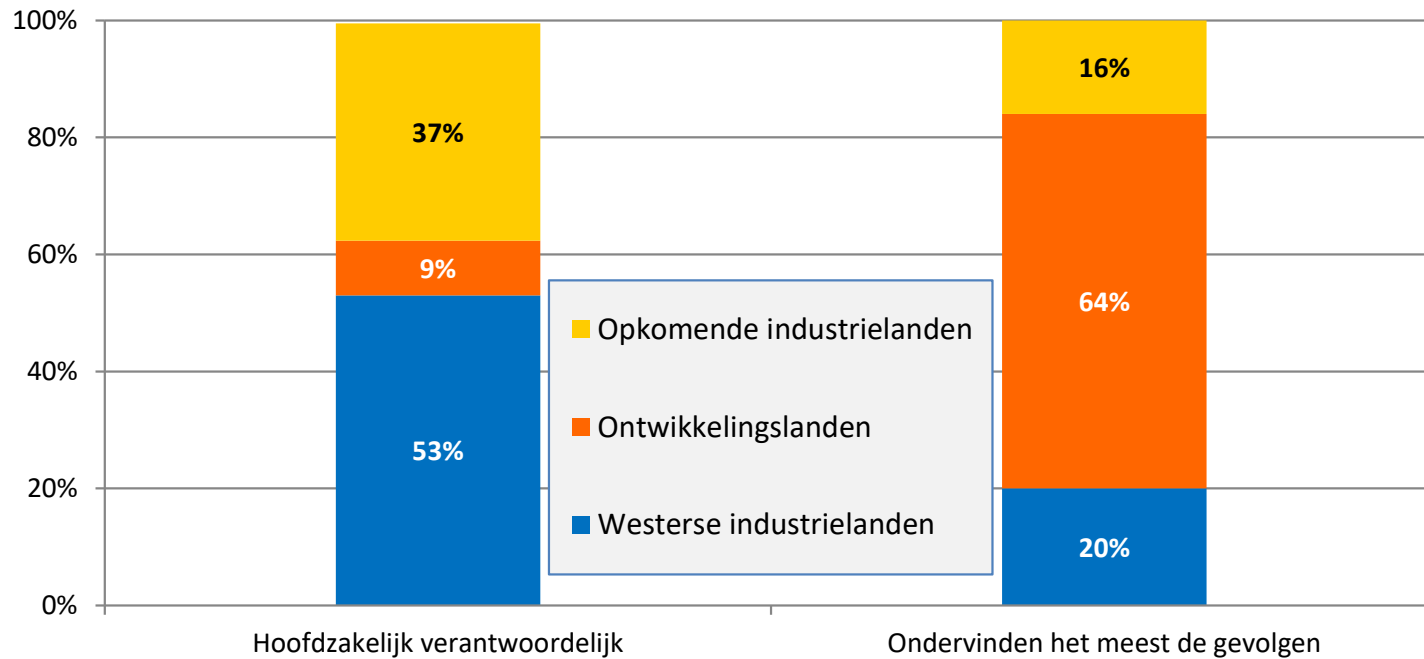

Basis: alle respondenten (N=1.613)

V9. Welke landen zijn hoofdzakelijk verantwoordelijk voor klimaatverandering?
In welke landen ondervindt men het meest de gevolgen van klimaatverandering?

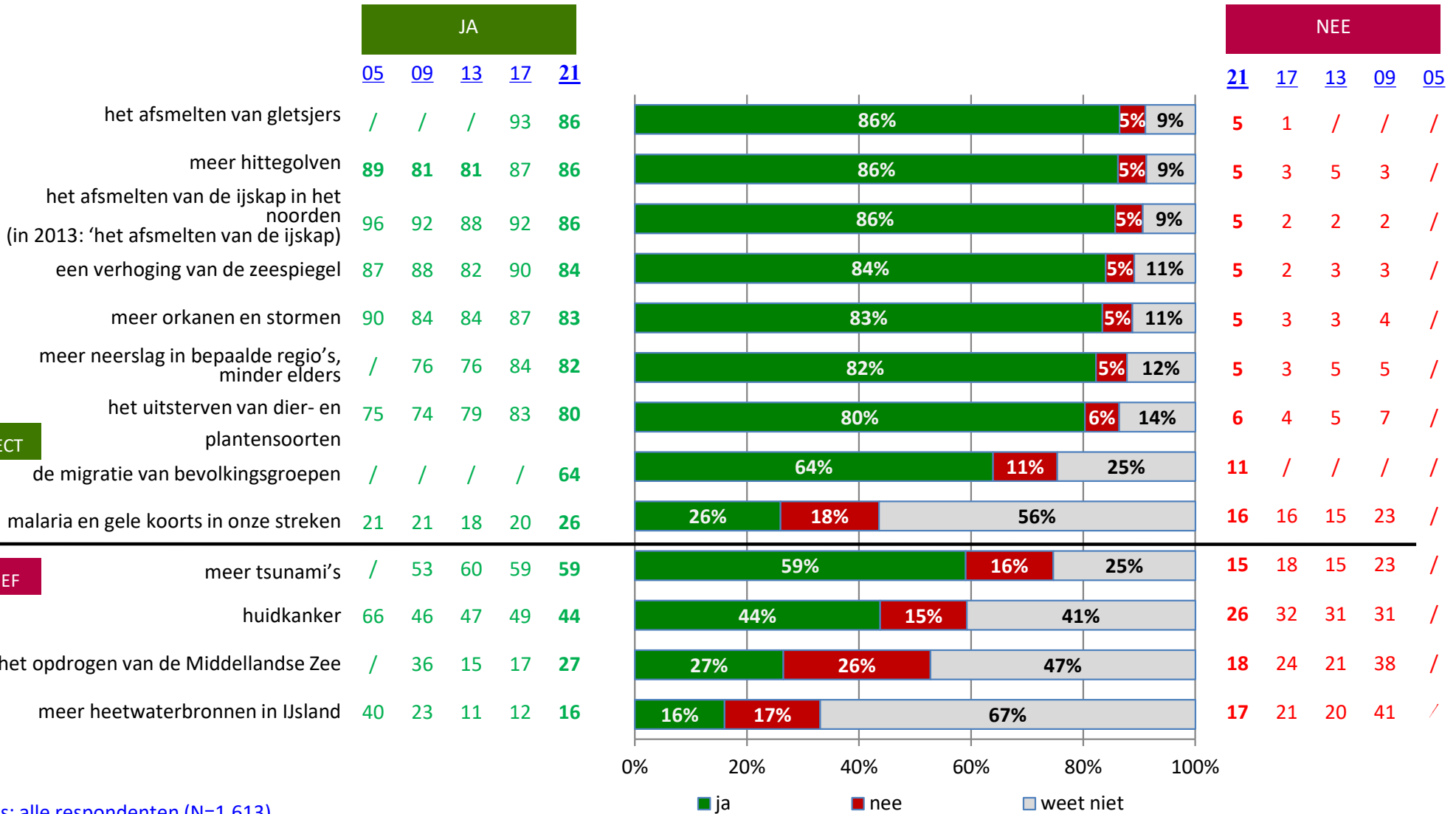

Basis: alle respondenten (N=1.613) .

V6. Zal klimaatverandering leiden tot de volgende verschijnselen?

CORRECT

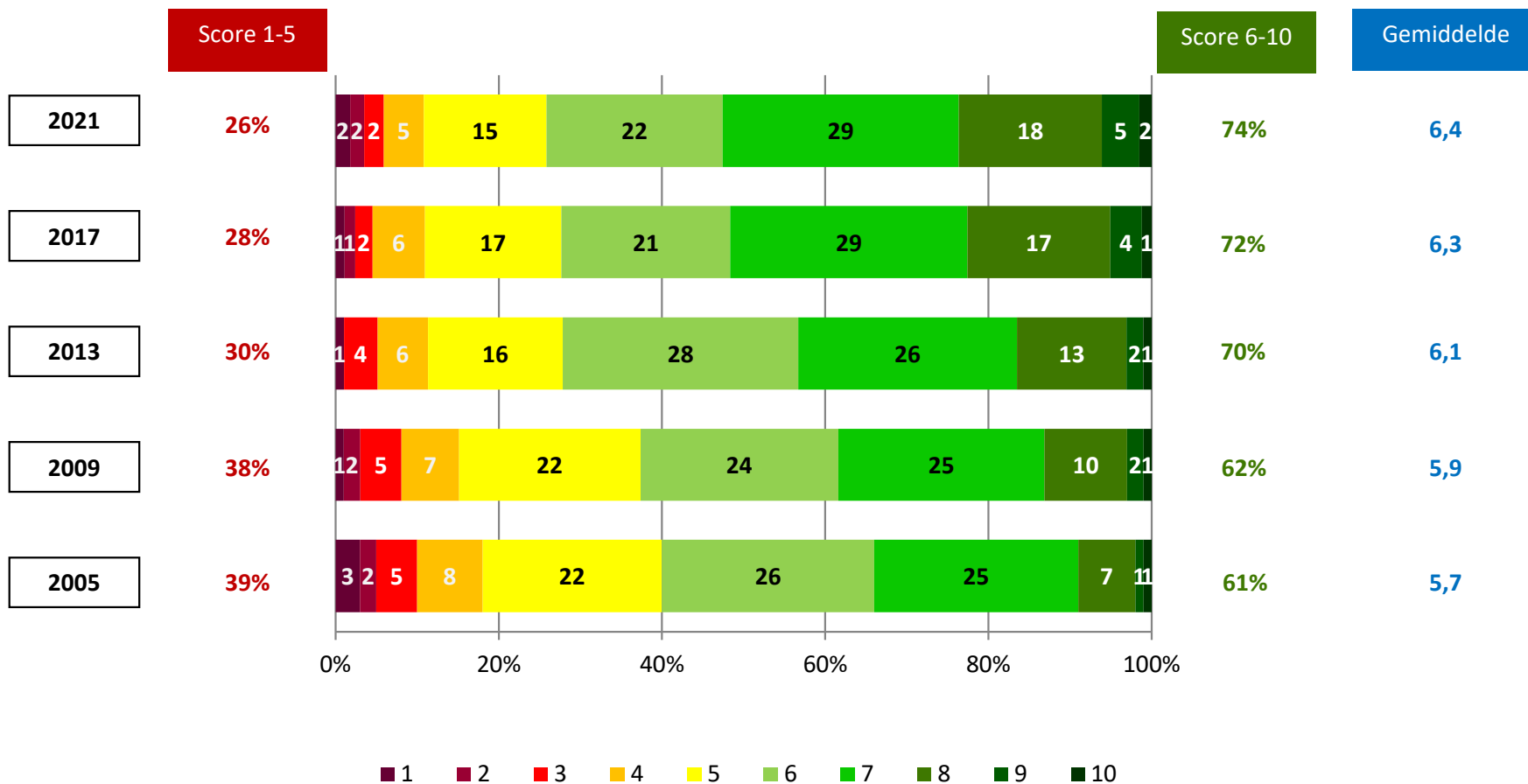
FOUTIEF

Basis: alle respondenten (N=1.613) .

V7. Als u zichzelf een score zou mogen geven op 10, hoeveel zou u dan uzelf geven voor de mate waarin u geïnformeerd bent over klimaatverandering?

Basis: alle respondenten (N=1.613) .

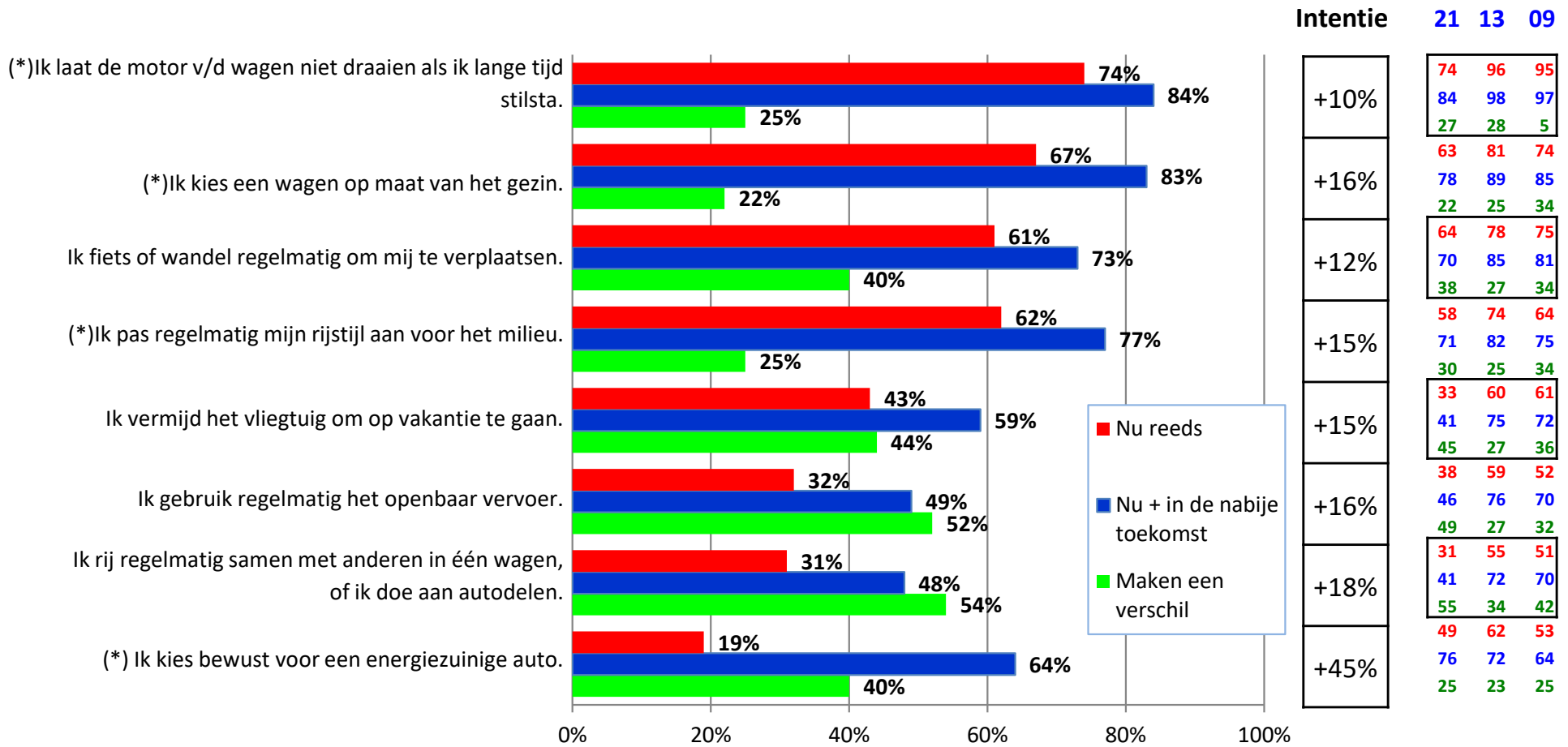
- Doelstellingen
- Methodologie
- Profiel van de respondenten

▶ *Resultaten*

- Attitude ten aanzien van klimaatverandering
 - Kennis m.b.t. klimaatverandering
 - ▶ **Gedrag m.b.t. klimaatverandering**
 - Klimaatbeleid
 - Informatie en communicatie
- Besluiten

V23A. Welke uitspraken zijn nu reeds op u van toepassing?
 Welke uitspraken zullen in de nabije toekomst op u persoonlijk van toepassing zijn?
 Welke uitspraken maken volgens u echt een verschil?

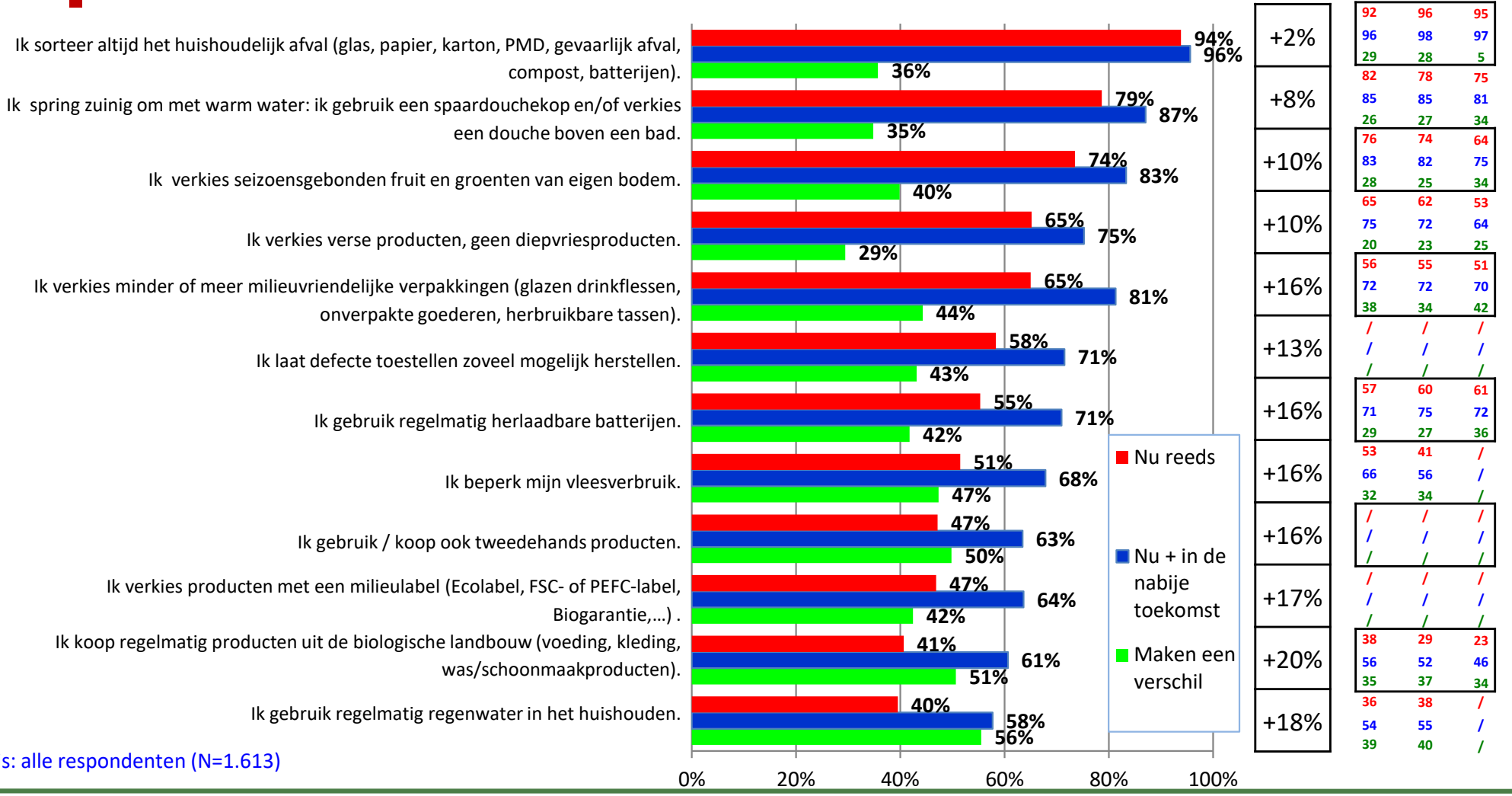

Basis: alle respondenten (N=1.613) - (*) alle eigenaars van een wagen (N=1.448)

V23B. Welke uitspraken zijn nu reeds op u van toepassing?
 Welke uitspraken zullen in de nabije toekomst op u persoonlijk van toepassing zijn?
 Welke uitspraken maken volgens u echt een verschil?

Intentie 21 13 09

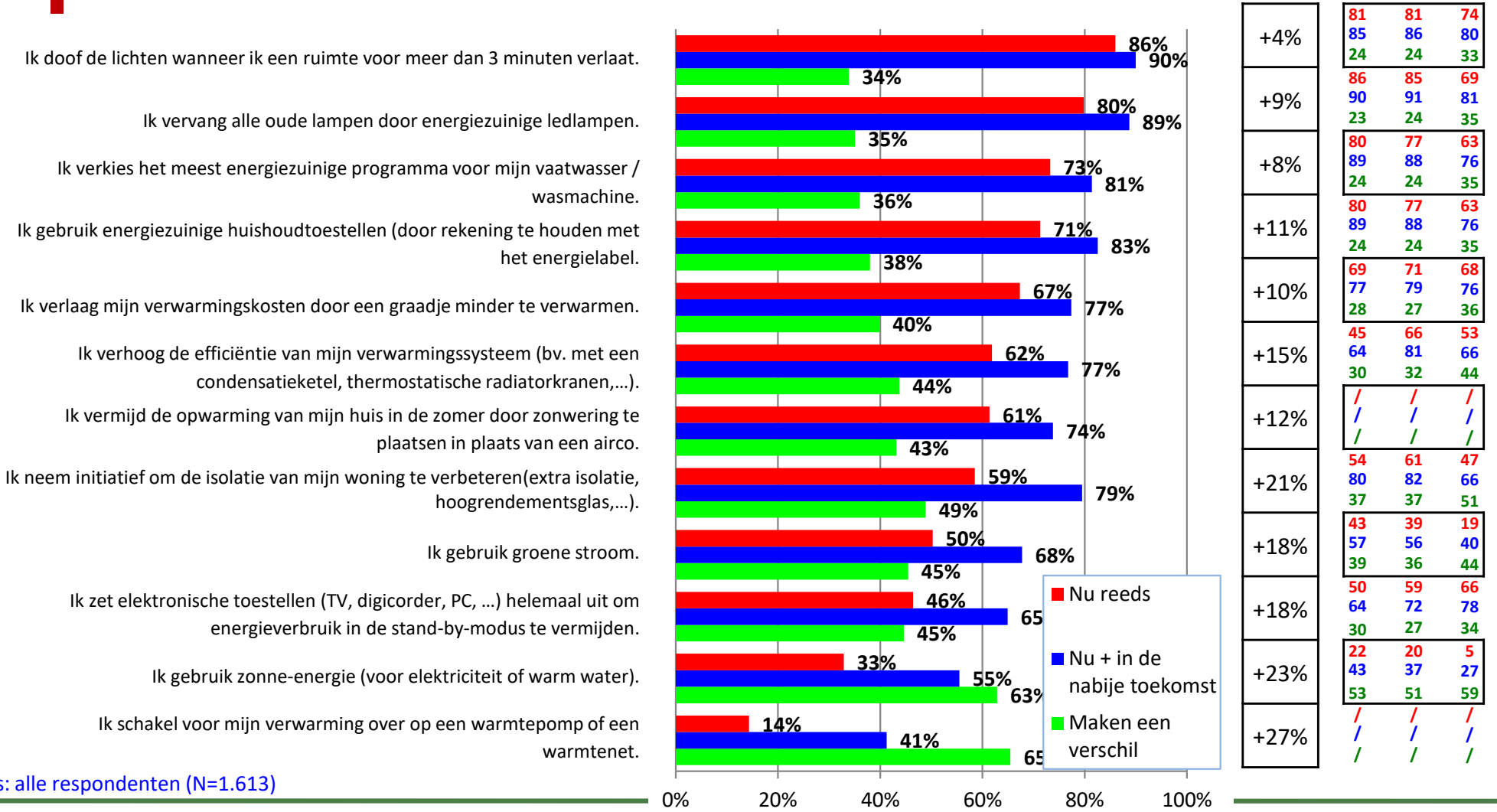

Basis: alle respondenten (N=1.613)

V23C. Welke uitspraken zijn nu reeds op u van toepassing?
 Welke uitspraken zullen in de nabije toekomst op u persoonlijk van toepassing zijn?
 Welke uitspraken maken volgens u echt een verschil?

Intentie 17 13 09

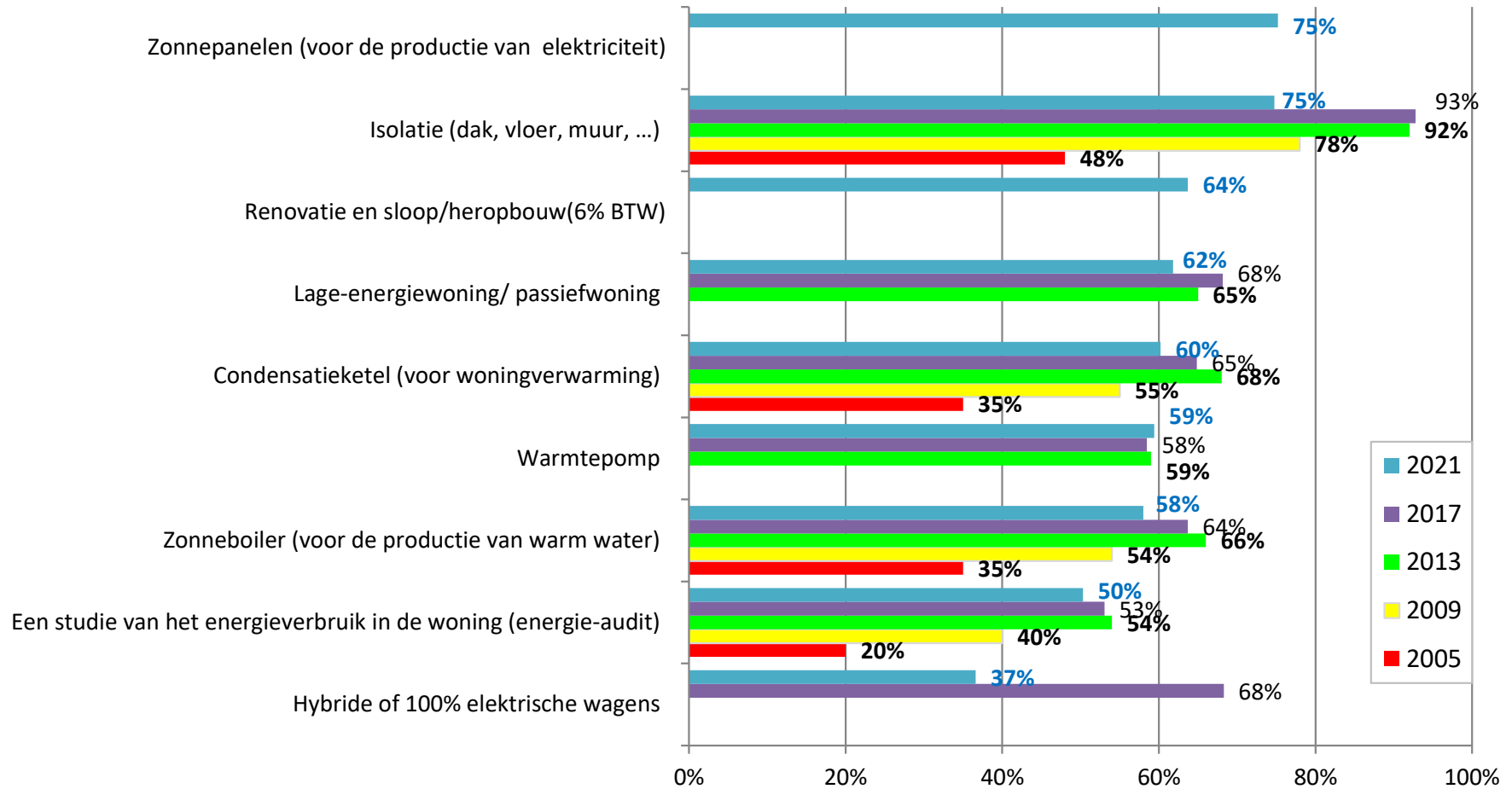

Basis: alle respondenten (N=1.613)

V32A. De overheid geeft financiële steun (onder de vorm van belastingvermindering of premies) voor investeringen in een aantal energiebesparende technieken. Ben u op de hoogte van deze steun?

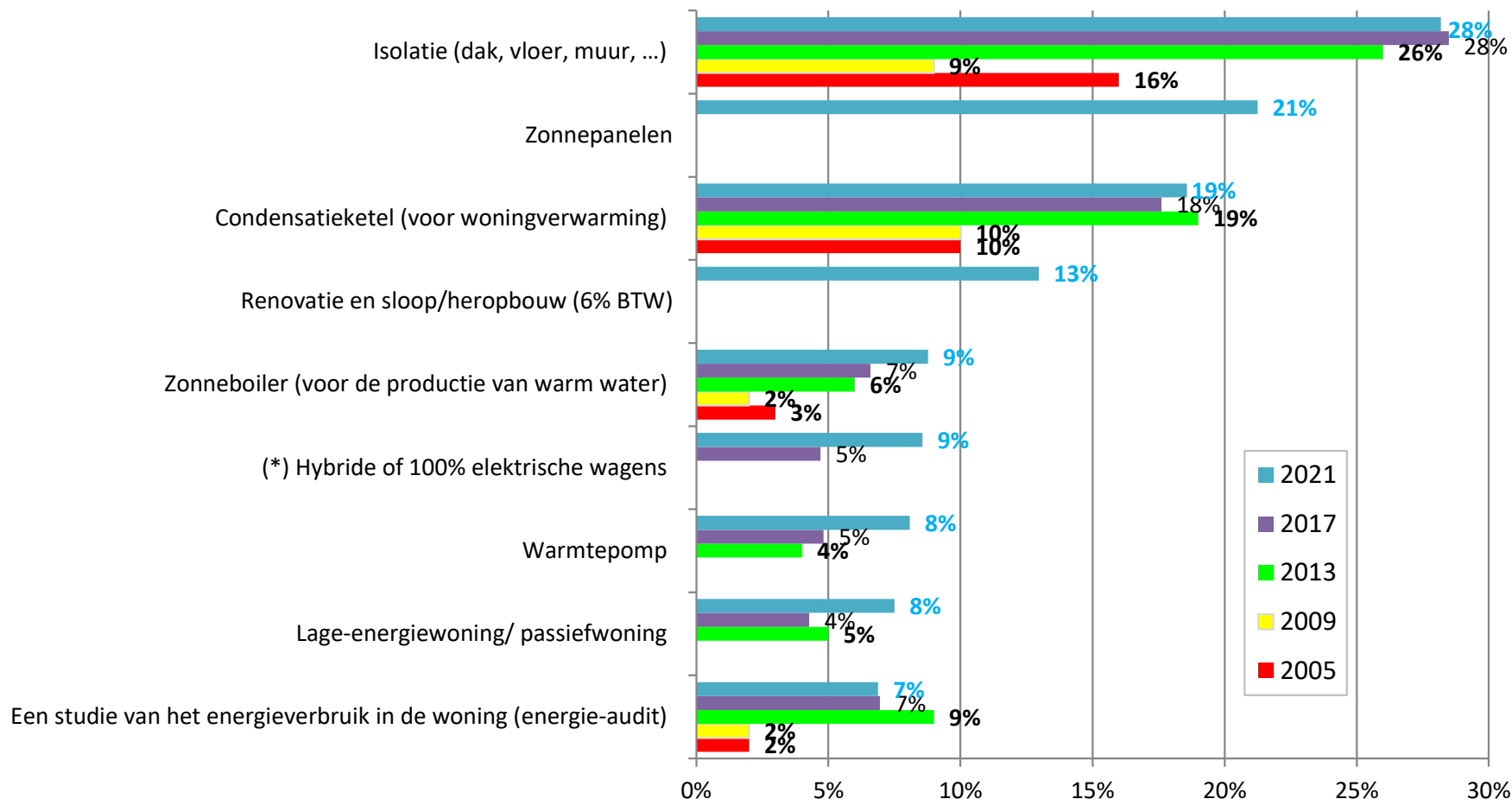

Basis: alle woningeigenaars (N=1.242).

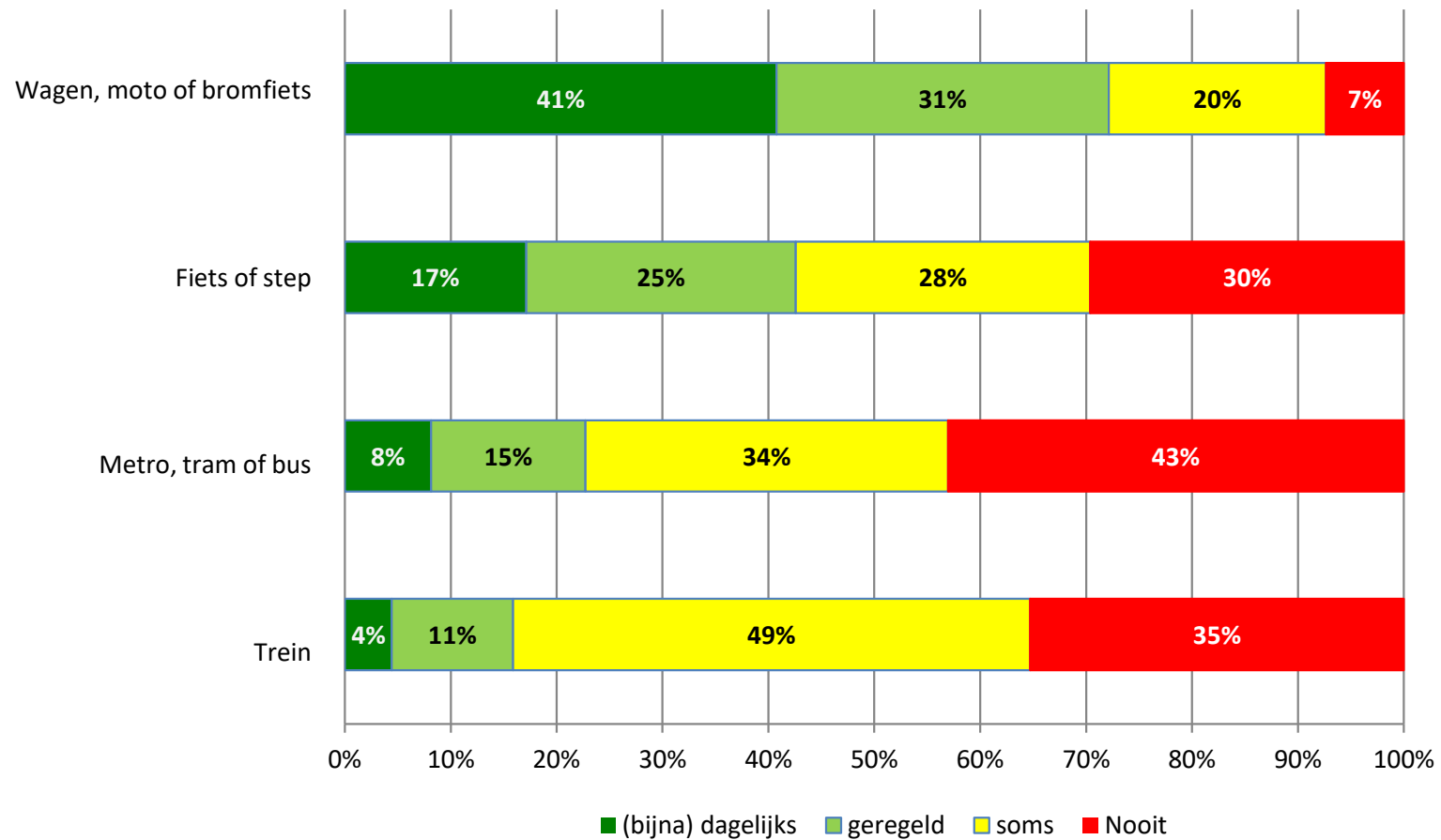
V32B. De overheid geeft financiële steun voor investeringen in een aantal energiebesparende technieken. Heeft u al gebruik gemaakt van deze steun?

Basis: alle woningeigenaars (N=1.242) – (*) alle wageneigenaars (N=1.457).

V24. Hoe vaak neemt u de volgende vervoersmiddelen?

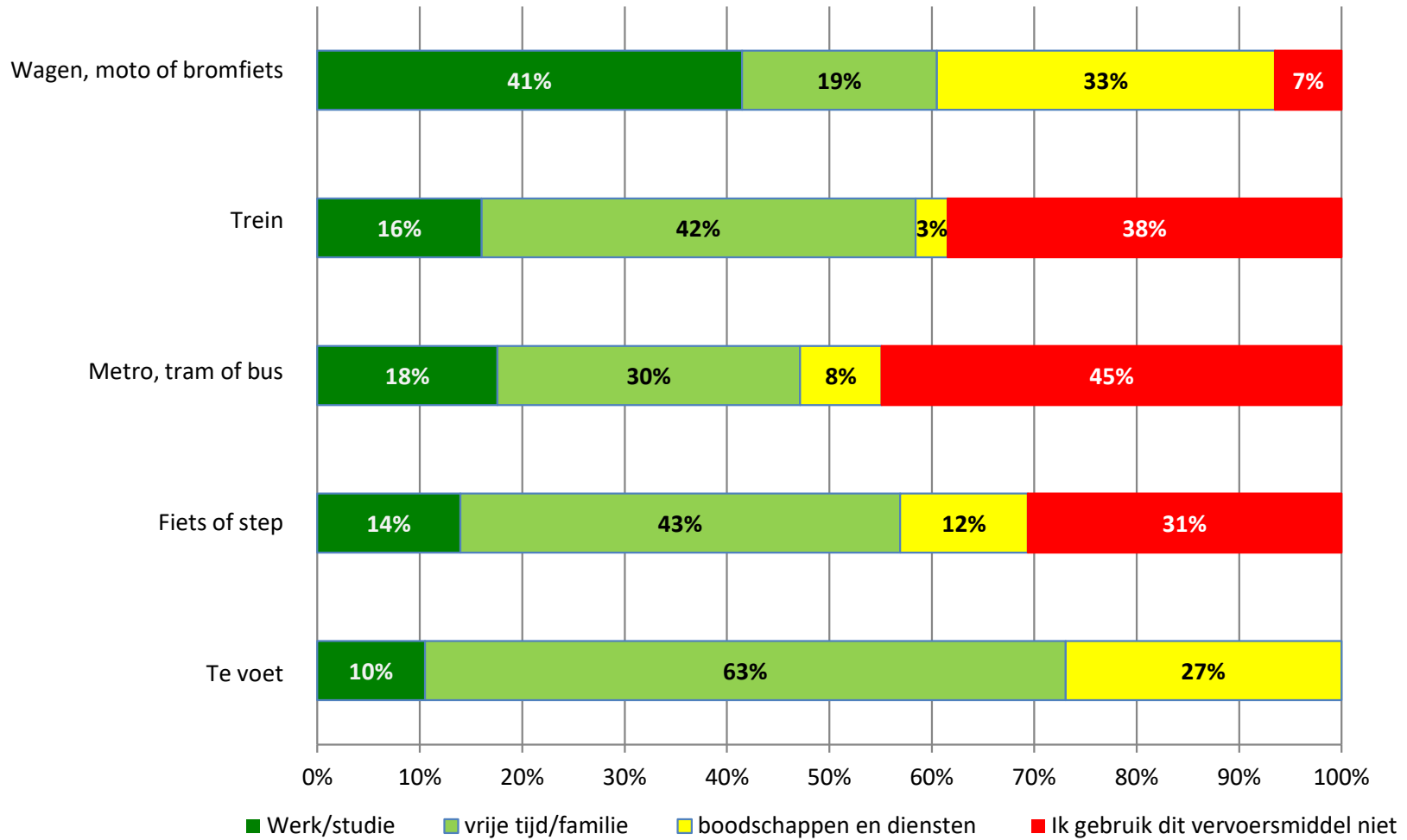

Basis: alle respondenten (N=1.613)

V25. Wat is de voornaamste reden van uw verplaatsing?

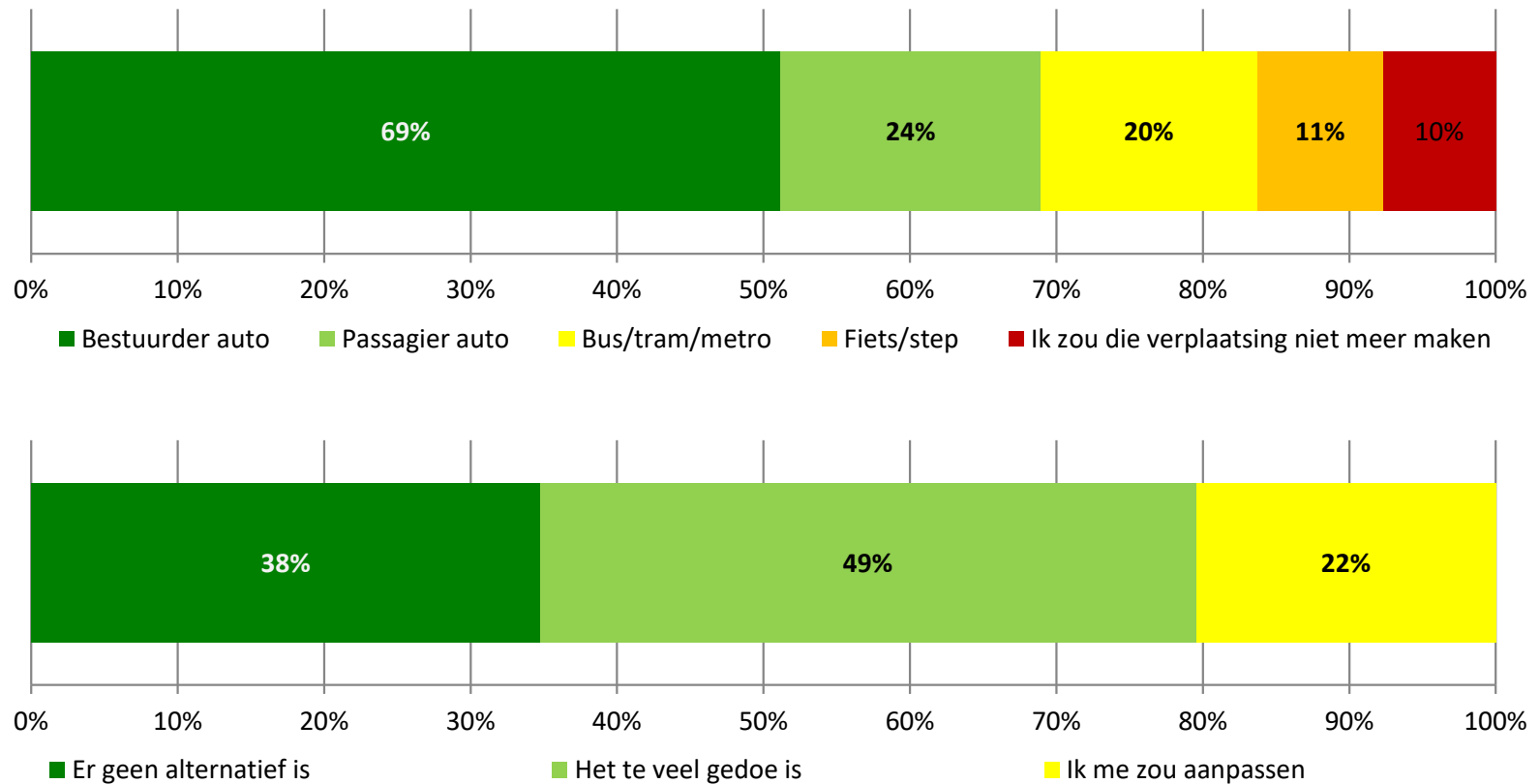

Basis: alle respondenten (N=1.613)

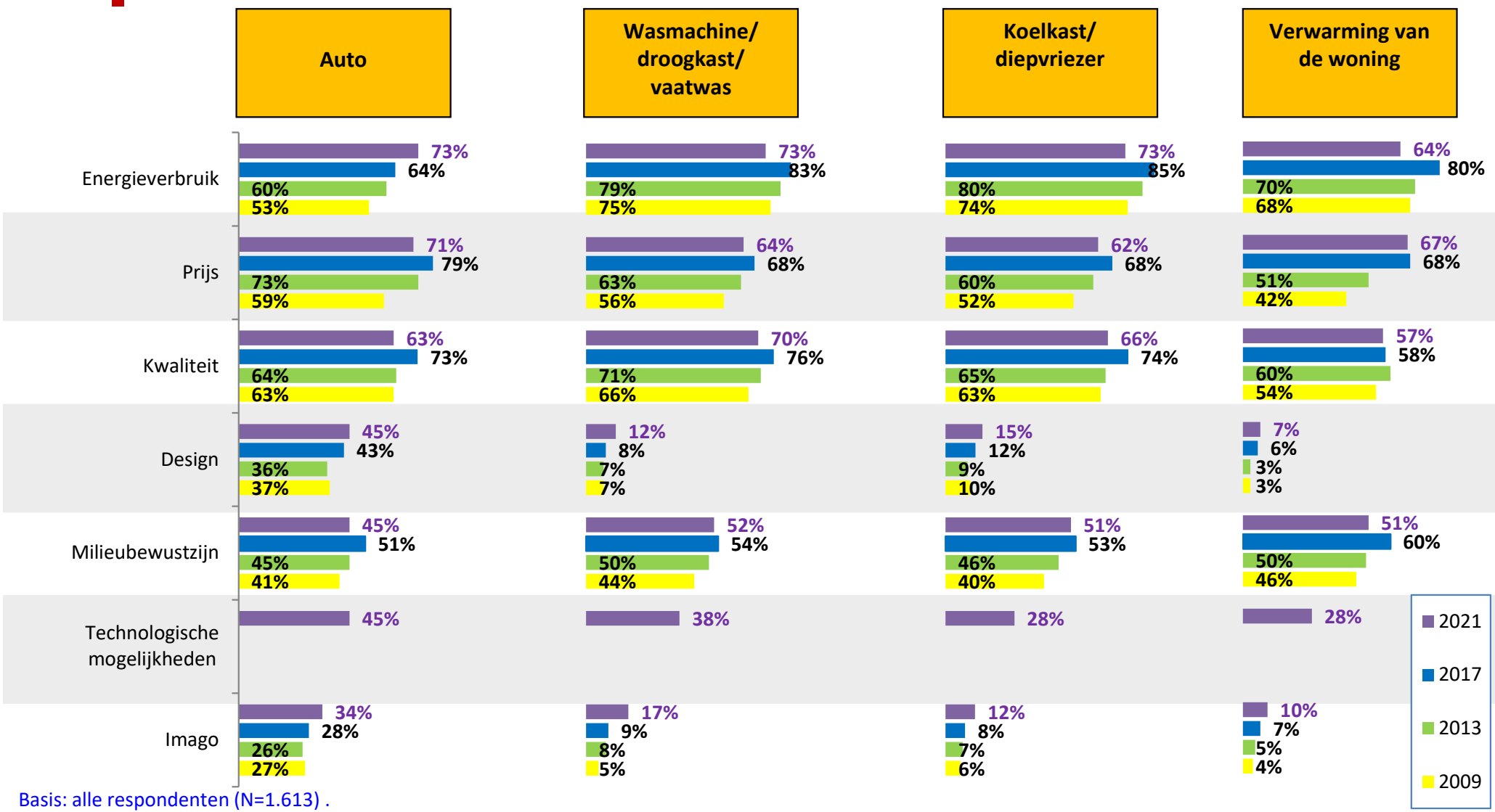
V26. Als u om de één of andere reden geen gebruik meer zou kunnen maken van de trein, hoe zou u dezelfde verplaatsing dan maken? Als u de verplaatsing niet meer zou maken, om welke reden is dat dan?

Basis: alle respondenten (N=1.613) - Alle respondenten die de verplaatsing niet zouden maken (gewogen N=163)

V27. Welke selectiecriteria hanteert u bij de aankoop van onderstaande producten?

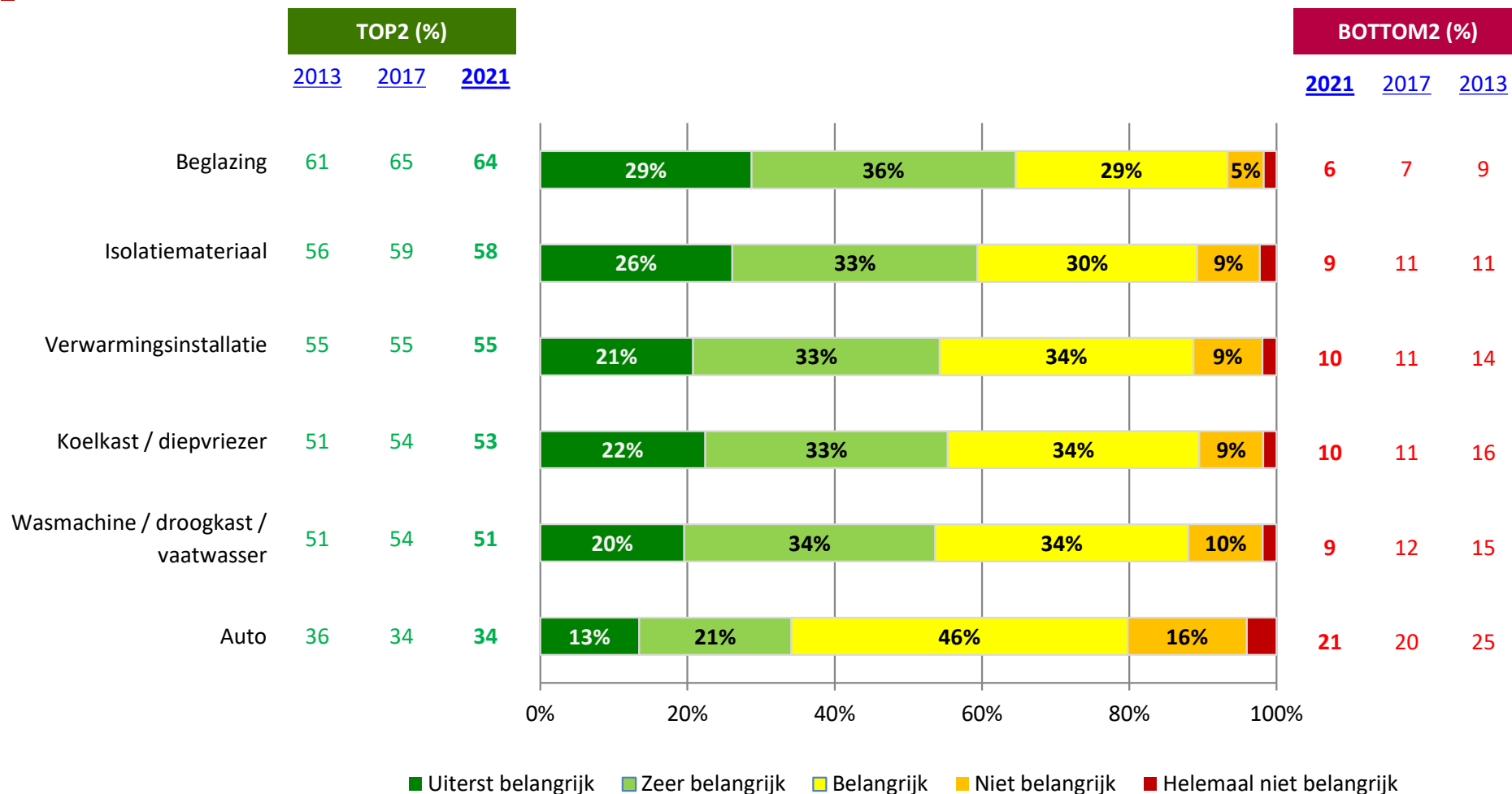

Basis: alle respondenten (N=1.613).

V28. In welke mate was in het verleden het energieverbruik doorslaggevend bij uw aankoop van volgende producten?

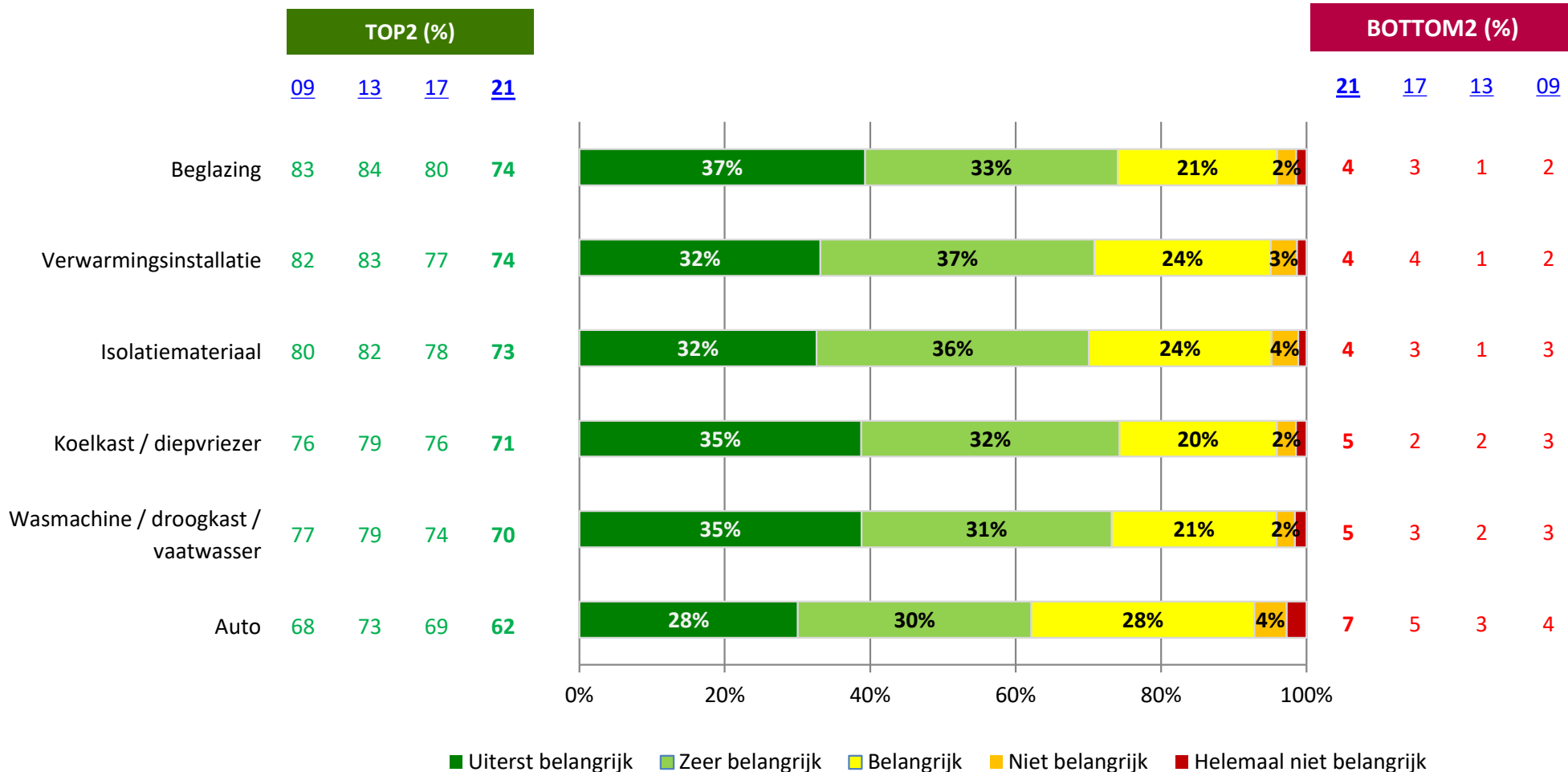

Basis: alle respondenten voor wie dit van toepassing was

V29. In welke mate zal het energieverbruik **bij uw volgende aankoop** van onderstaande producten doorslaggevend zijn?

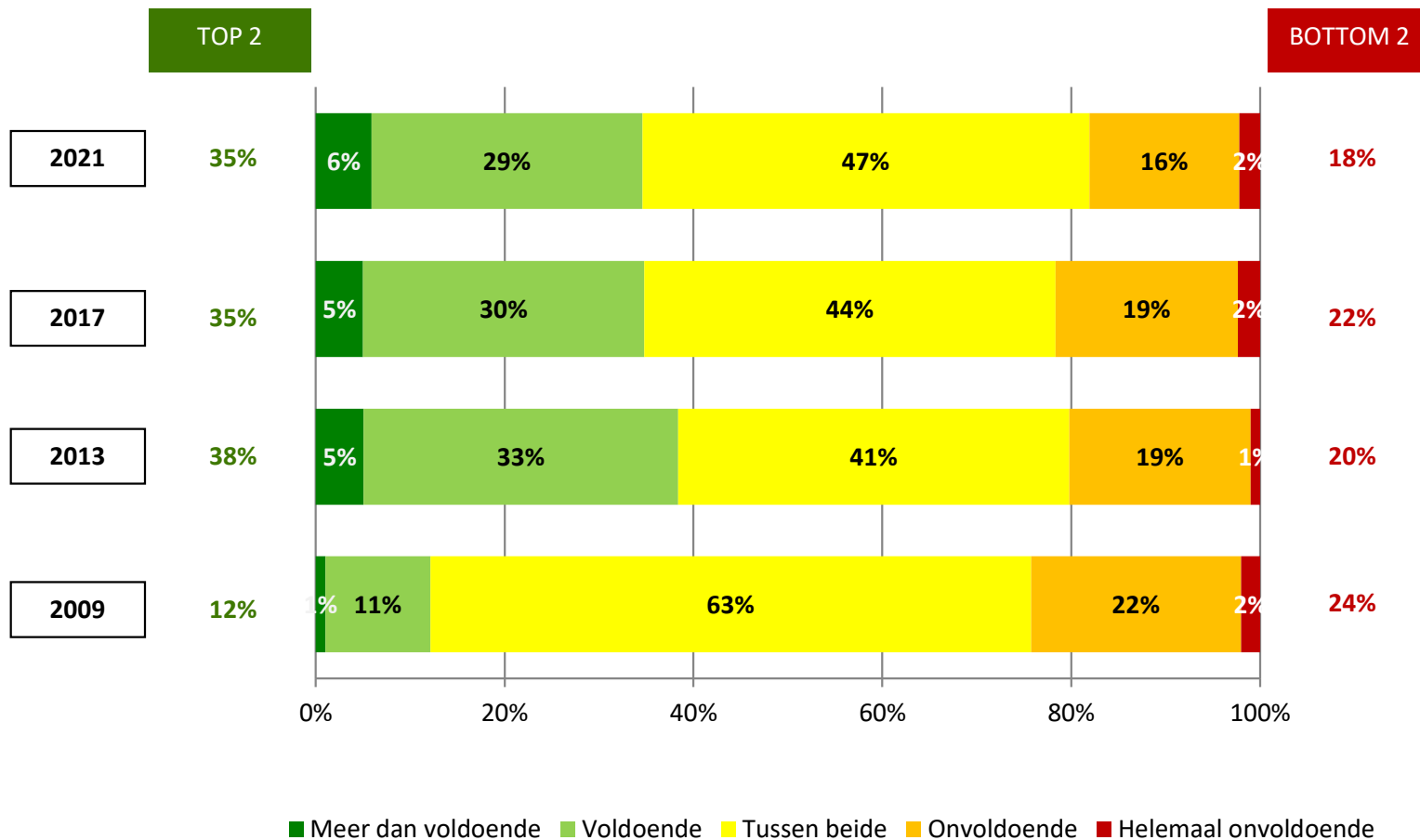

Basis: alle respondenten voor wie dit van toepassing was

V33. Vindt u dat u momenteel voldoende initiatieven neemt om klimaatverandering tegen te gaan?

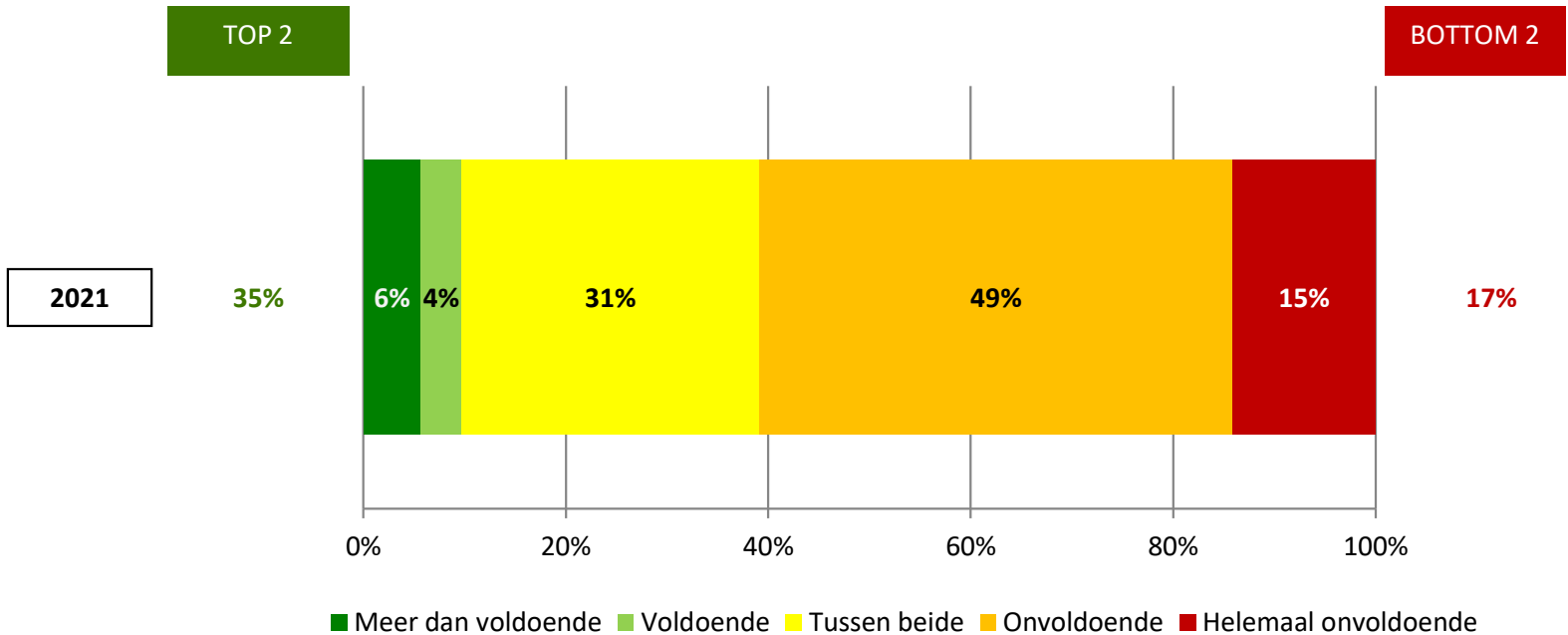

Basis: alle respondenten (N=1.613)

V33. Vindt u dat u momenteel voldoende initiatieven neemt om u aan te passen aan de gevolgen van klimaatverandering?

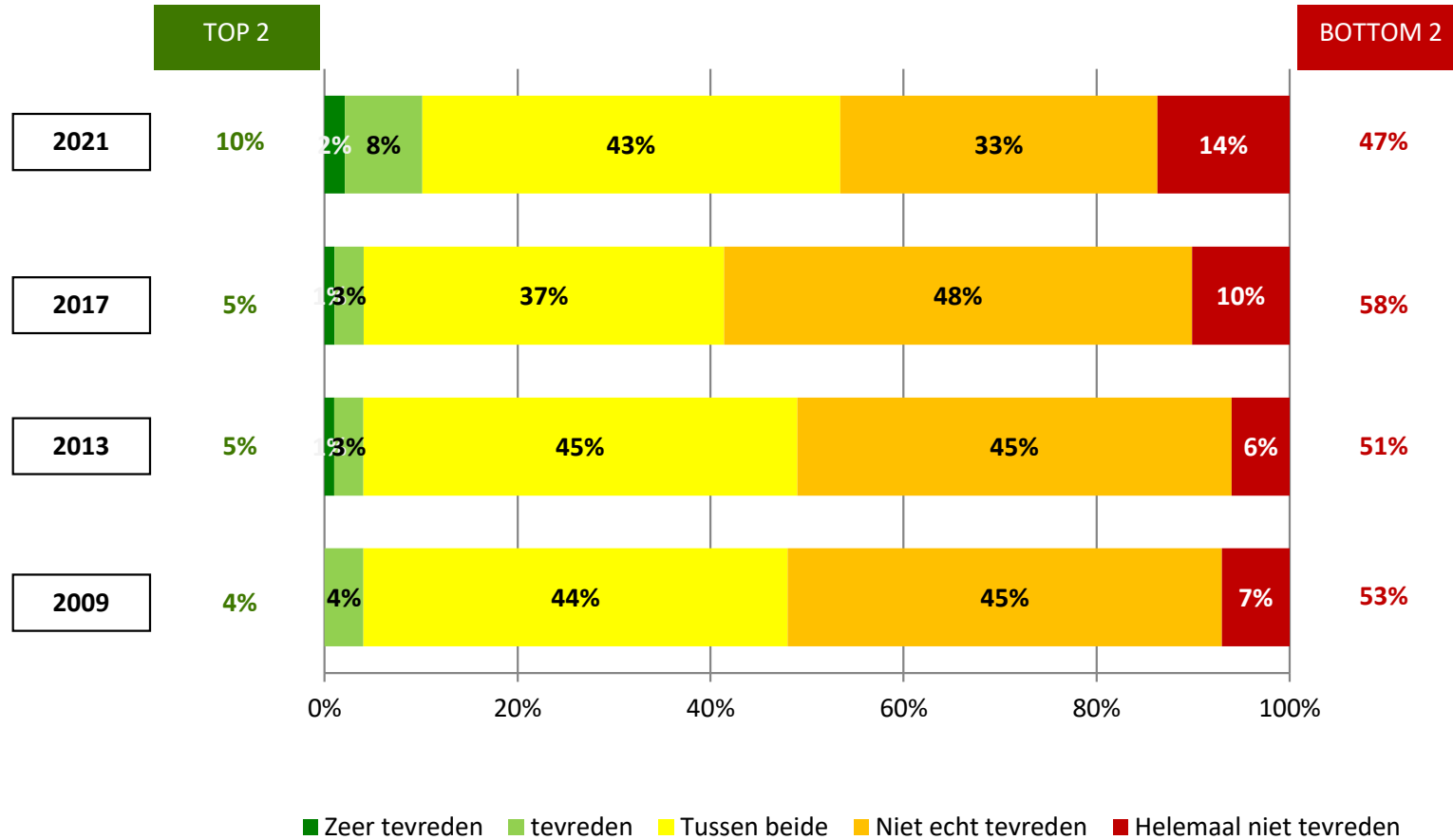

Basis: alle respondenten (N=1.613)

V33. Hoe tevreden bent u over de acties van de overheid om klimaatverandering tegen te gaan?

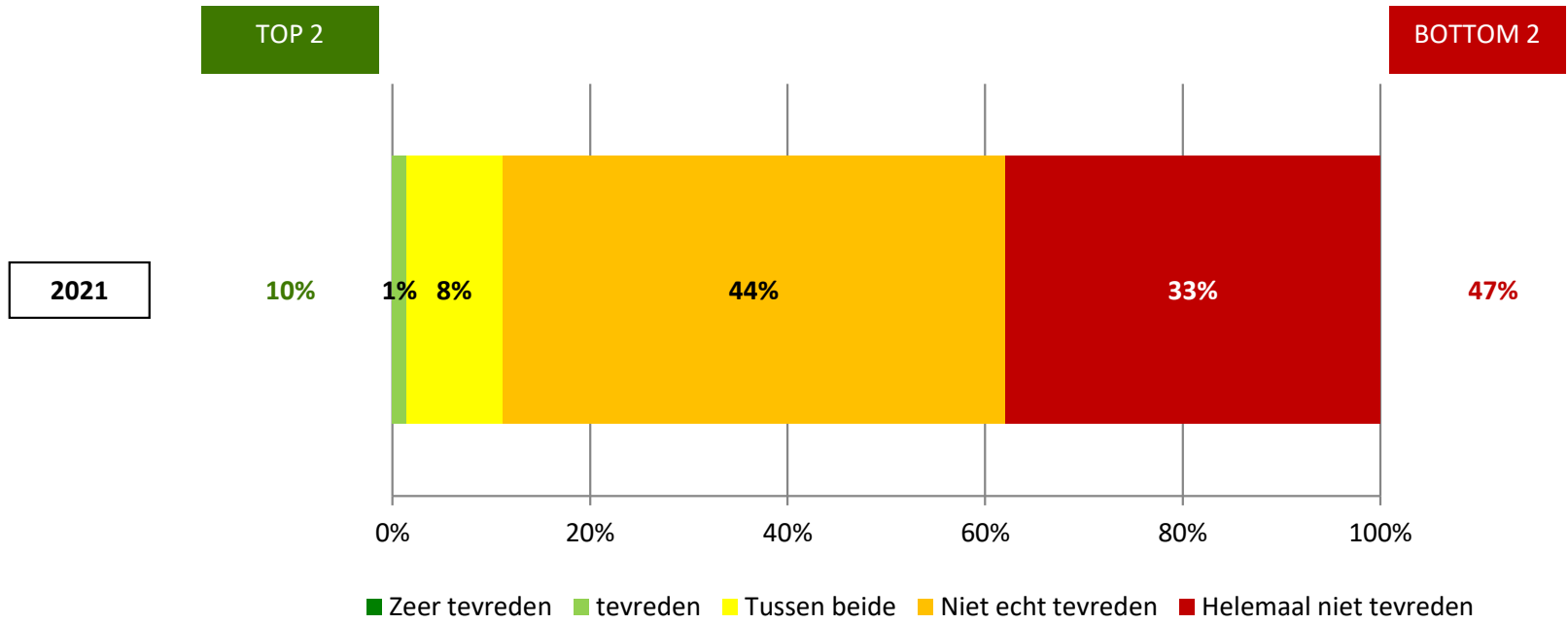

Basis: alle respondenten (N=1.613)

V33. Hoe tevreden bent u over de acties van de overheid om onze samenleving aan te passen aan de gevolgen van klimaatverandering?

Basis: alle respondenten (N=1.613)

- Doelstellingen
- Methodologie
- Profiel van de respondenten

▶ *Resultaten*

- Attitude ten aanzien van klimaatverandering
- Kennis m.b.t. klimaatverandering
- Gedrag m.b.t. klimaatverandering
- ▶ **Klimaatbeleid**
- Informatie en communicatie
- Besluiten

V12. In welke mate bent u akkoord met de volgende uitspraken over de Europese en internationale klimaatonderhandelingen?

TOP2 (%)

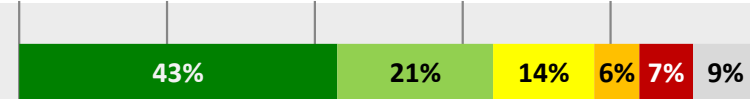
BOTTOM2 (%)

2013 2017 2021

2021 2017 2013

De Europese Unie moet een voortrekkersrol spelen in het nemen van maatregelen om klimaatverandering tegen te gaan, zelfs als andere landen met een grote uitstoot van broeikasgassen weinig ondernemen.

63 70 64

13 11 10

Om de opwarming van het klimaat te beperken moeten de rijke industrielanden de grootste inspanning leveren, omdat ze daartoe de meeste mogelijkheden hebben en per inwoner het meest blijven uitstoten.

45 50 58

15 19 21

Binnen de Europese Unie moet België een voortrekkersrol spelen op het vlak van het Europees klimaatbeleid.

38 46 44

20 18 23

Sinds de Overeenkomst van Parijs moeten alle landen inspanningen leveren, maar er moet daarbij wel rekening gehouden worden met hun financiële mogelijkheden.

40 40 47

17 27 27

Omdat vooral de geïndustrialiseerde landen aan de basis liggen van de klimaatopwarming in het zuiden, moeten ze de ontwikkelingslanden financieel steunen om de schade veroorzaakt door de klimaatopwarming te compenseren.

36 43 41

19 20 23

Een doelstelling waarbij elke bewoner een gelijke hoeveelheid broeikasgassen mag uitstoten is een eerlijke manier om de inspanningen wereldwijd te verdelen.

26 26 28

29 31 28

0% 20% 40% 60% 80% 100%

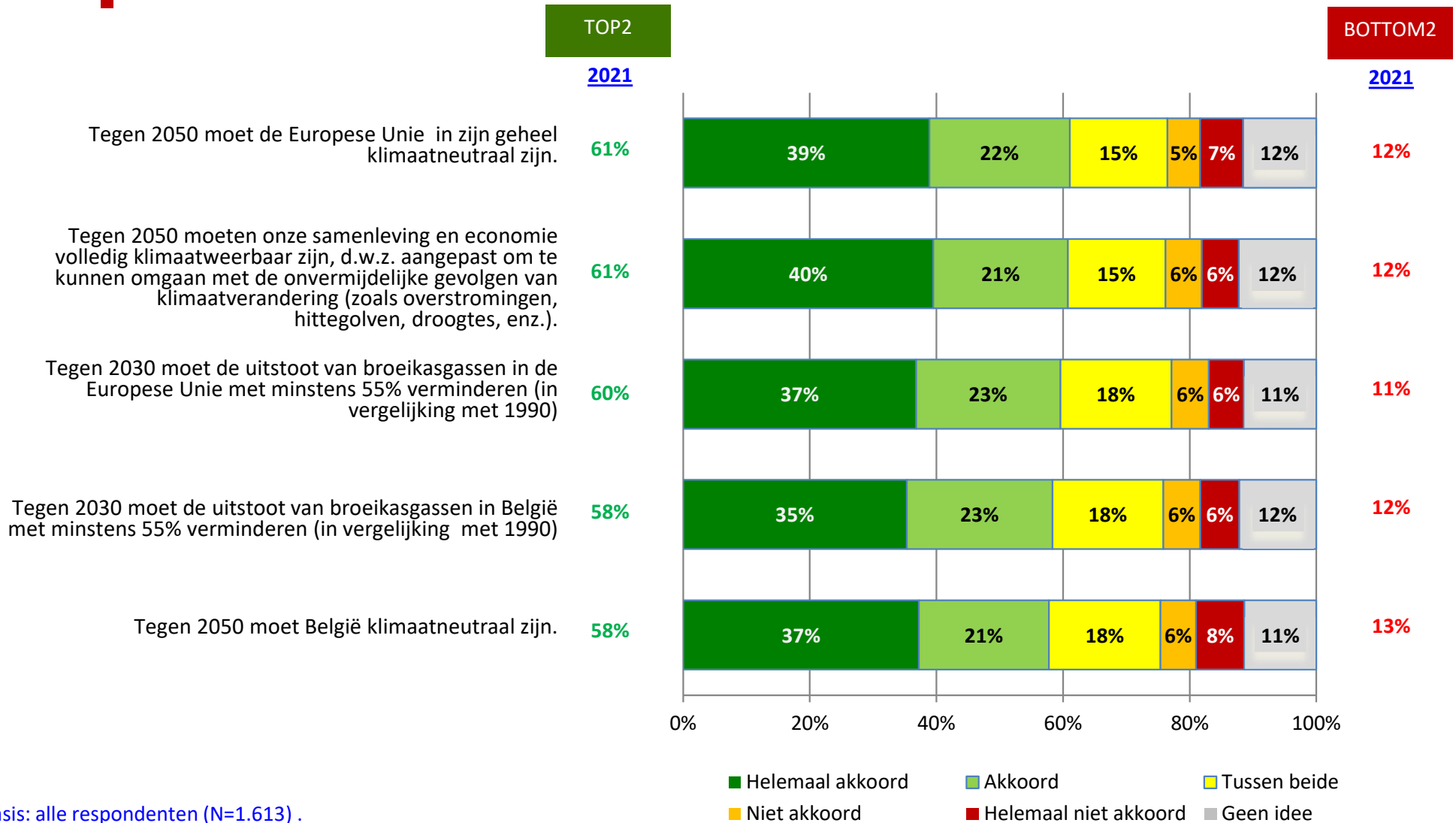
Basis: alle respondenten (N=1.613).

■ Helemaal akkoord ■ Akkoord ■ Tussen beide ■ Niet akkoord ■ Helemaal niet akkoord ■ Geen idee

V13. Europa wil tegen 2050 het eerste klimaatneutraal continent worden. In welke mate staat u achter de volgende doelstellingen?

Basis: alle respondenten (N=1.613) .

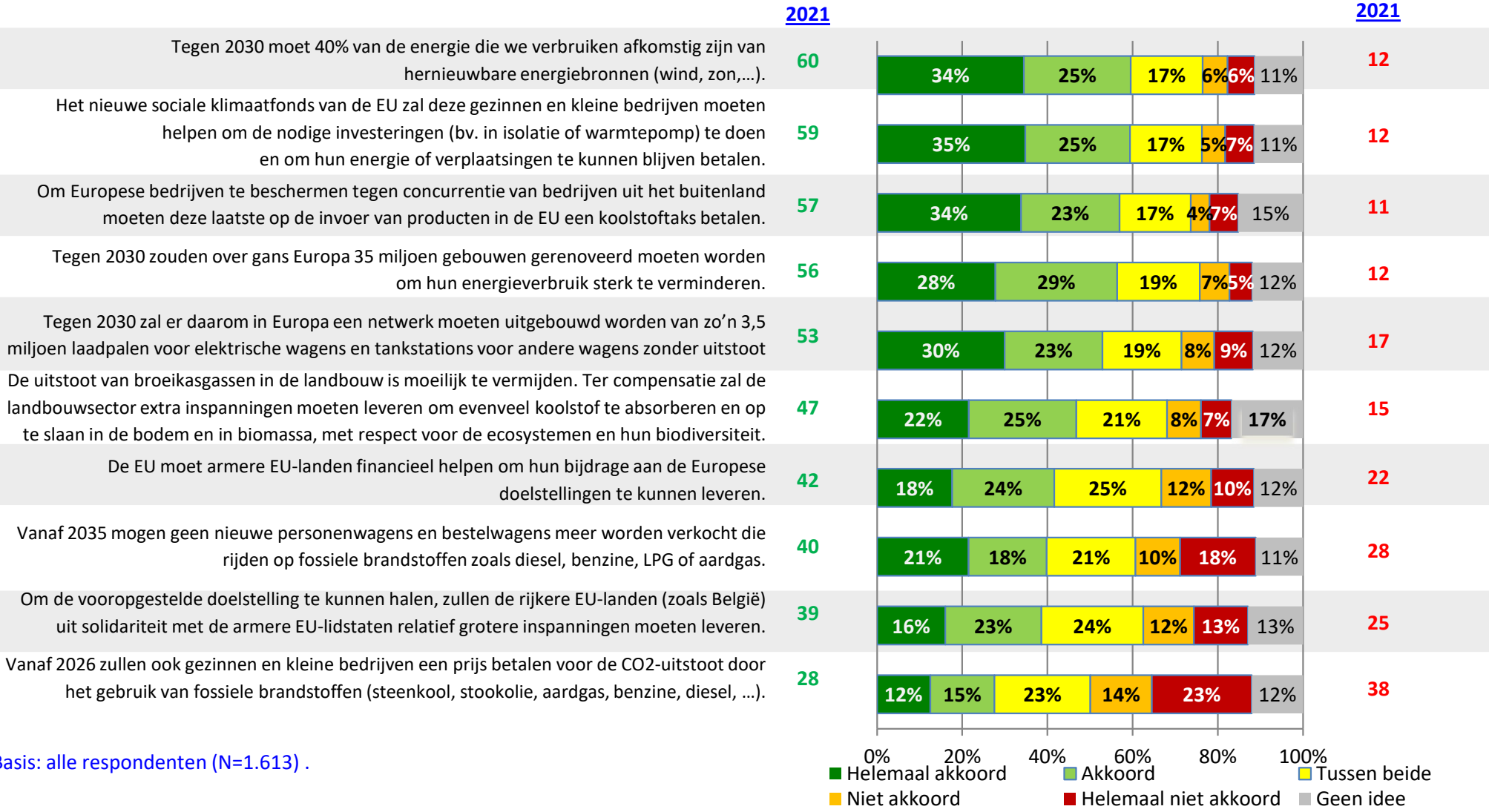

V14. In welke mate bent u akkoord met de voorstellen van Europa om deze doelstellingen te bereiken?

TOP 2 (%)

BOTTOM 2 (%)

Basis: alle respondenten (N=1.613) .

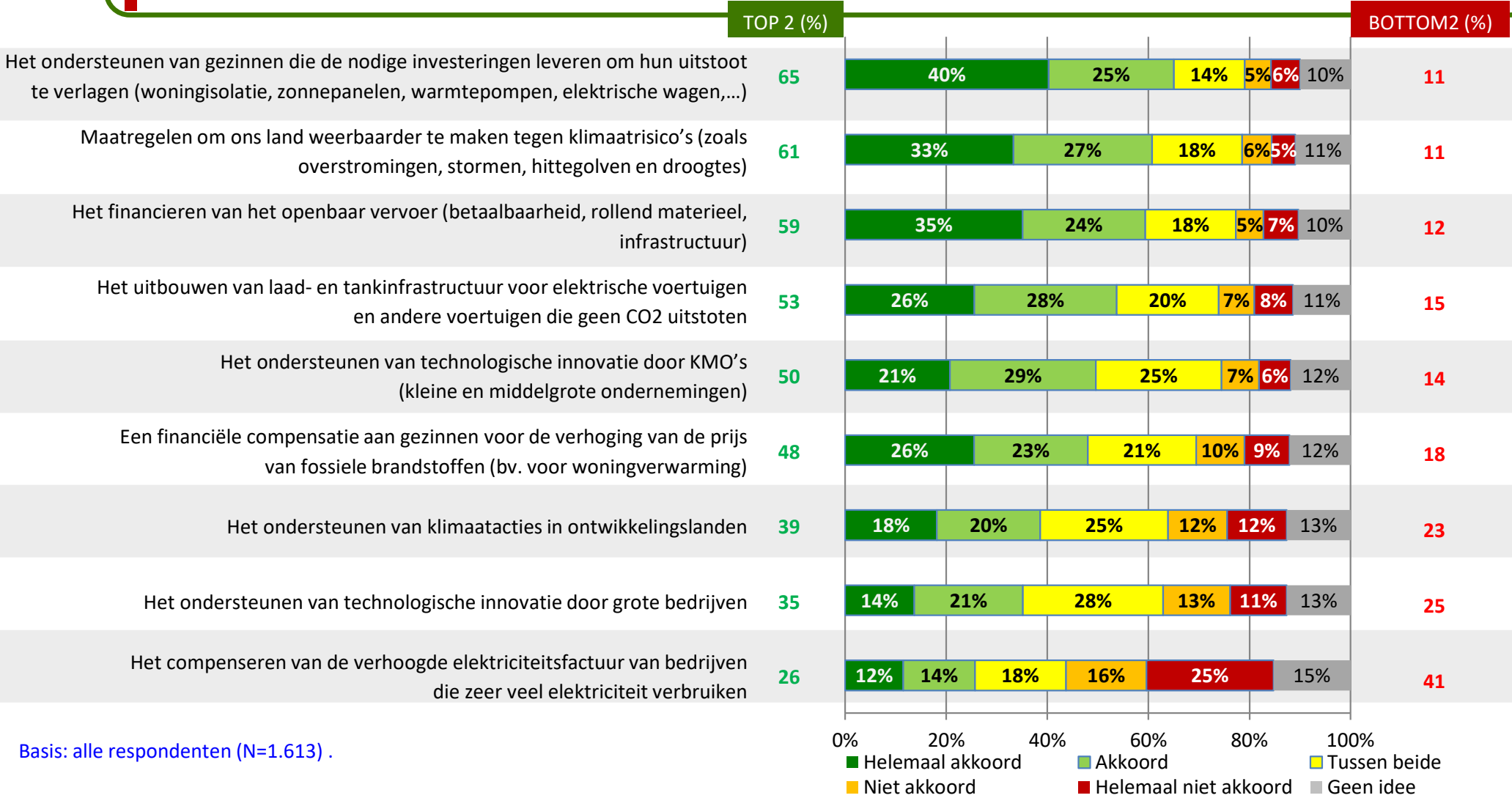
0% 20% 40% 60% 80% 100%

■ Helemaal akkoord ■ Akkoord ■ Tussen beide
 ■ Niet akkoord ■ Helemaal niet akkoord ■ Geen idee

V16. Het Europese emissiehandelssysteem zal vanaf 2026 ook voor gezinnen en kleine bedrijven een prijs bepalen voor de uitstoot van broeikasgassen. In welke mate bent u akkoord dat de Belgische overheden deze inkomsten gebruiken voor:

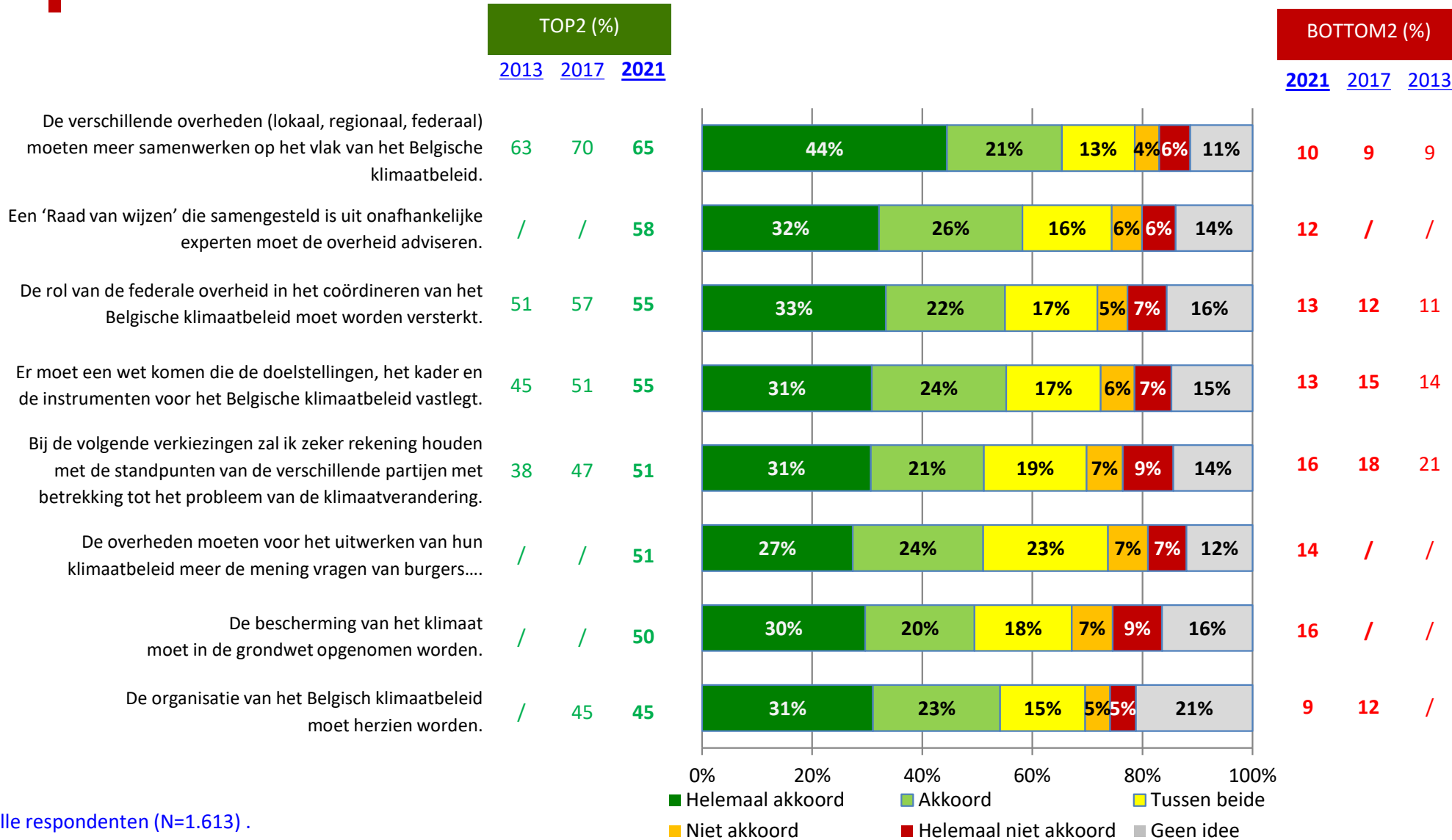

Basis: alle respondenten (N=1.613) .

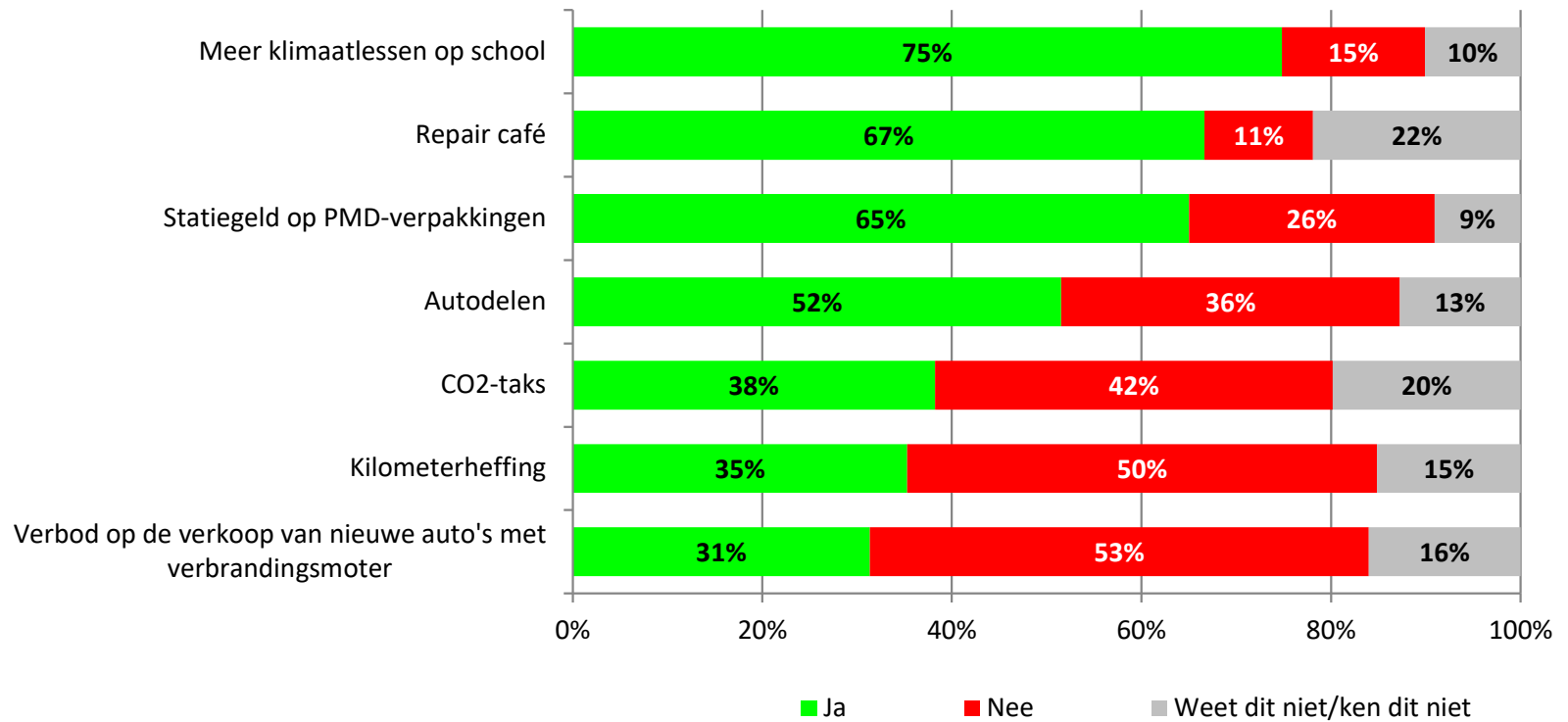
V17. In welke mate bent u akkoord met de volgende uitspraken over het klimaatbeleid in België?

Basis: alle respondenten (N=1.613) .

V30. Persoonlijk ben ik voorstander van ...

Basis: alle respondenten (N=1.613) .

V31. In welke mate bent u akkoord met de volgende uitspraken?

TOP2

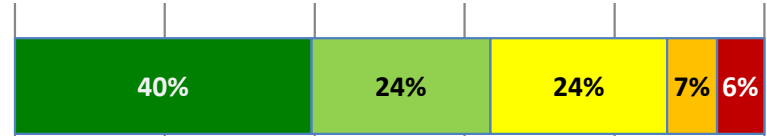
BOTTOM2

2021

2021

De opwarming van het klimaat is een gedeelde verantwoordelijkheid: zowel burgers, organisaties, bedrijven als politici moeten dringend acties ondernemen, ieder op zijn terrein.

63

13

De COVID-crisis heeft bewezen dat op korte termijn veel middelen vrijgemaakt konden worden om het probleem het hoofd te bieden. De klimaatcrisis moet op dezelfde manier opgelost worden.

43

23

Enkel de politici zijn in staat om onze maatschappij tegen 2050 klimaatneutraal te maken.

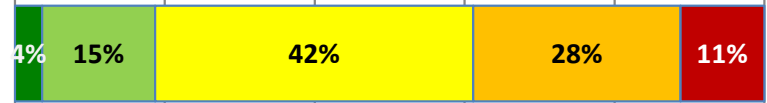
21

46

Veel bedrijven hebben al de nodige plannen uitgewerkt om klimaatneutraal te worden (energie-efficiëntie, recyclage, groene stroom, zonnepanelen, mobiliteitsplannen,...).

19

39

De vele klimaatbetogingen in België hebben hun doel bereikt want de politici hebben hierdoor een aantal effectieve klimaatmaatregelen genomen.

12

51

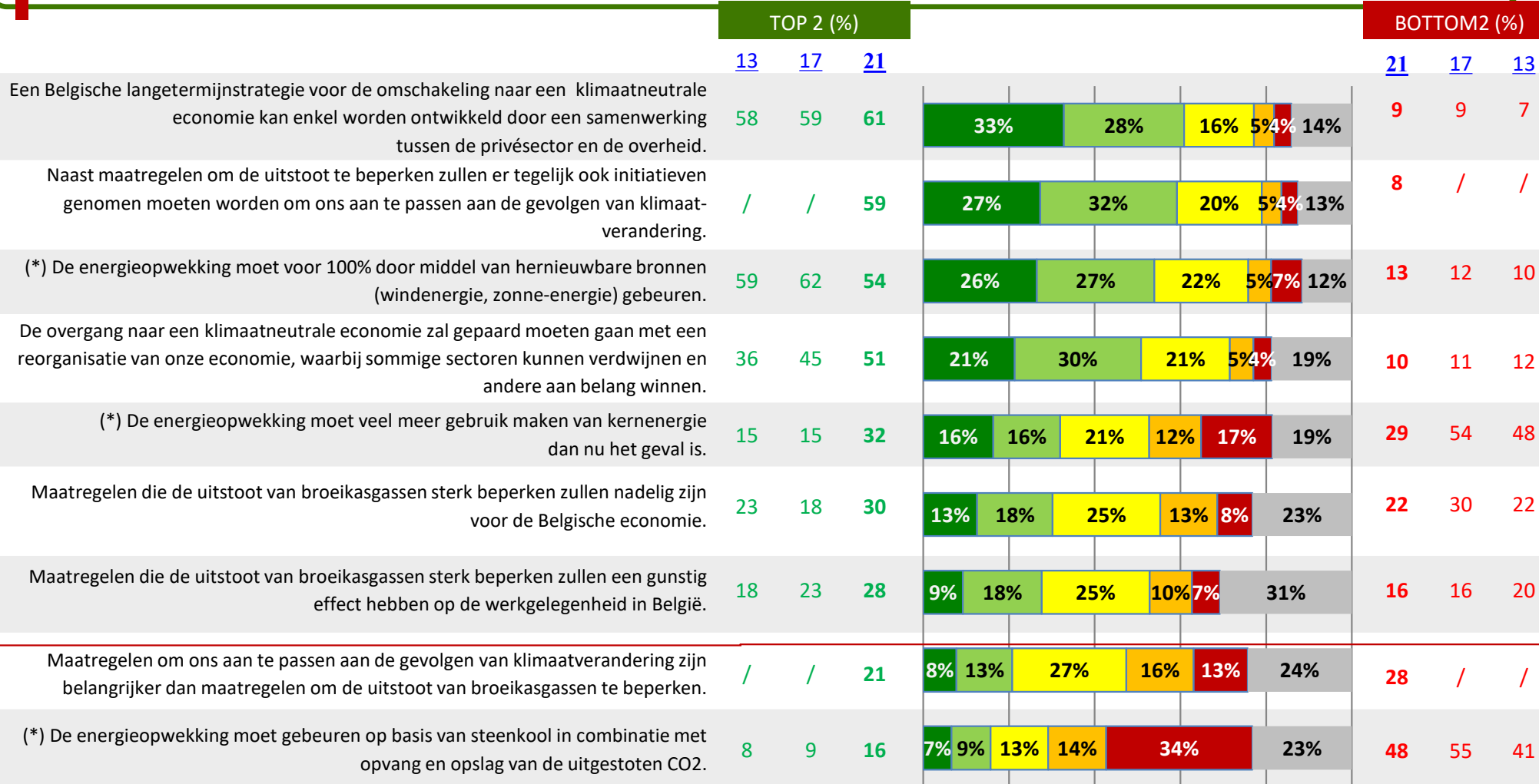
0% 20% 40% 60% 80% 100%

■ Helemaal akkoord ■ Akkoord ■ Tussen beide ■ Niet akkoord ■ Helemaal niet akkoord

Basis: alle respondenten (N=1.613) .

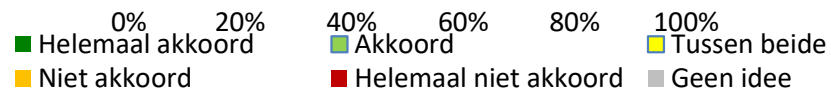

V18. In welke mate bent u akkoord met de volgende uitspraken over de omschakeling naar een klimaatneutrale economie en maatschappij als oplossing van de klimaatproblematiek op lange termijn?

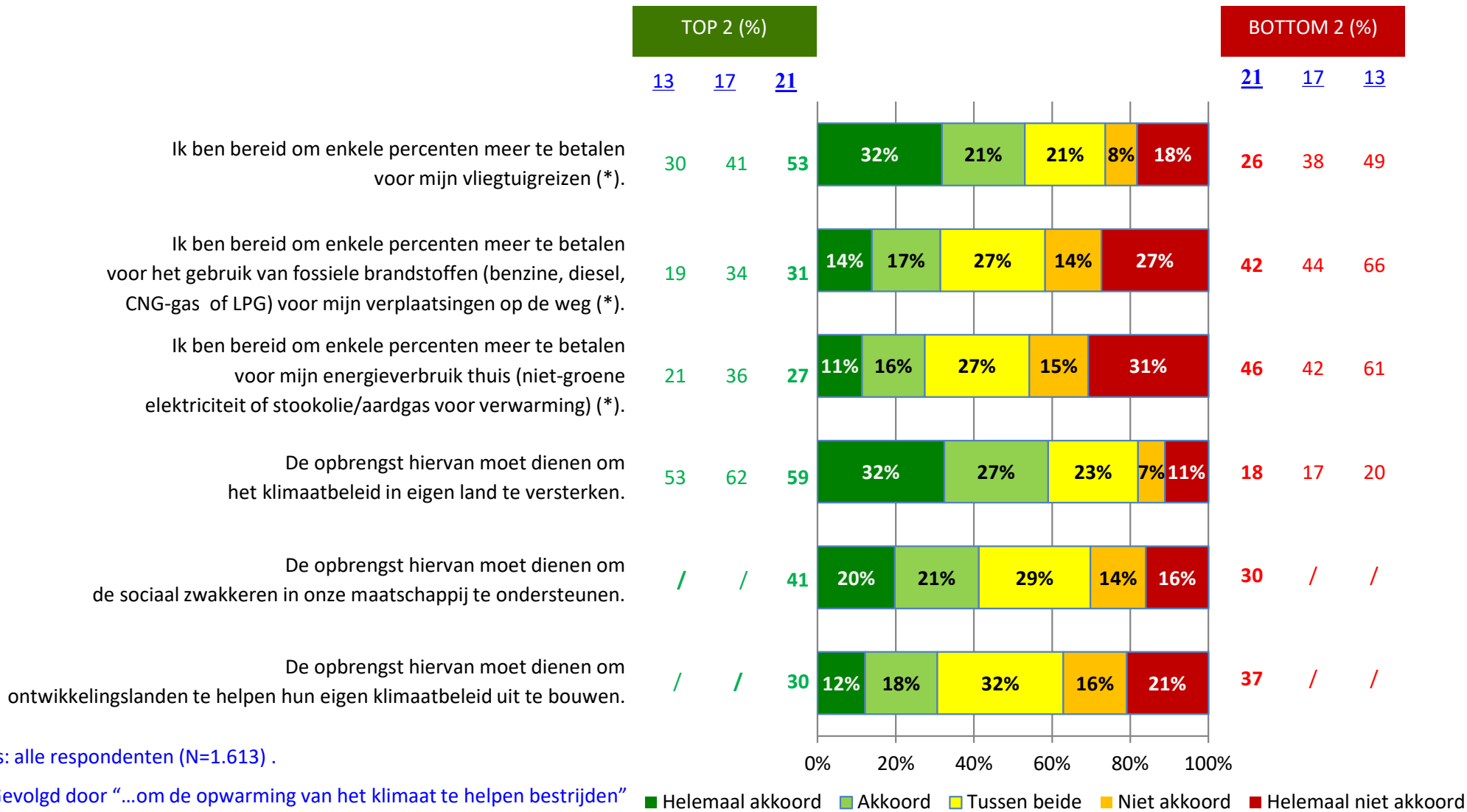
Basis: alle respondenten (N=1.613) .

(* Voorafgegaan door "Om een klimaatneutrale maatschappij mogelijk te maken moet de energieopwekking..."

V19. In welke mate bent u akkoord met de volgende uitspraken?

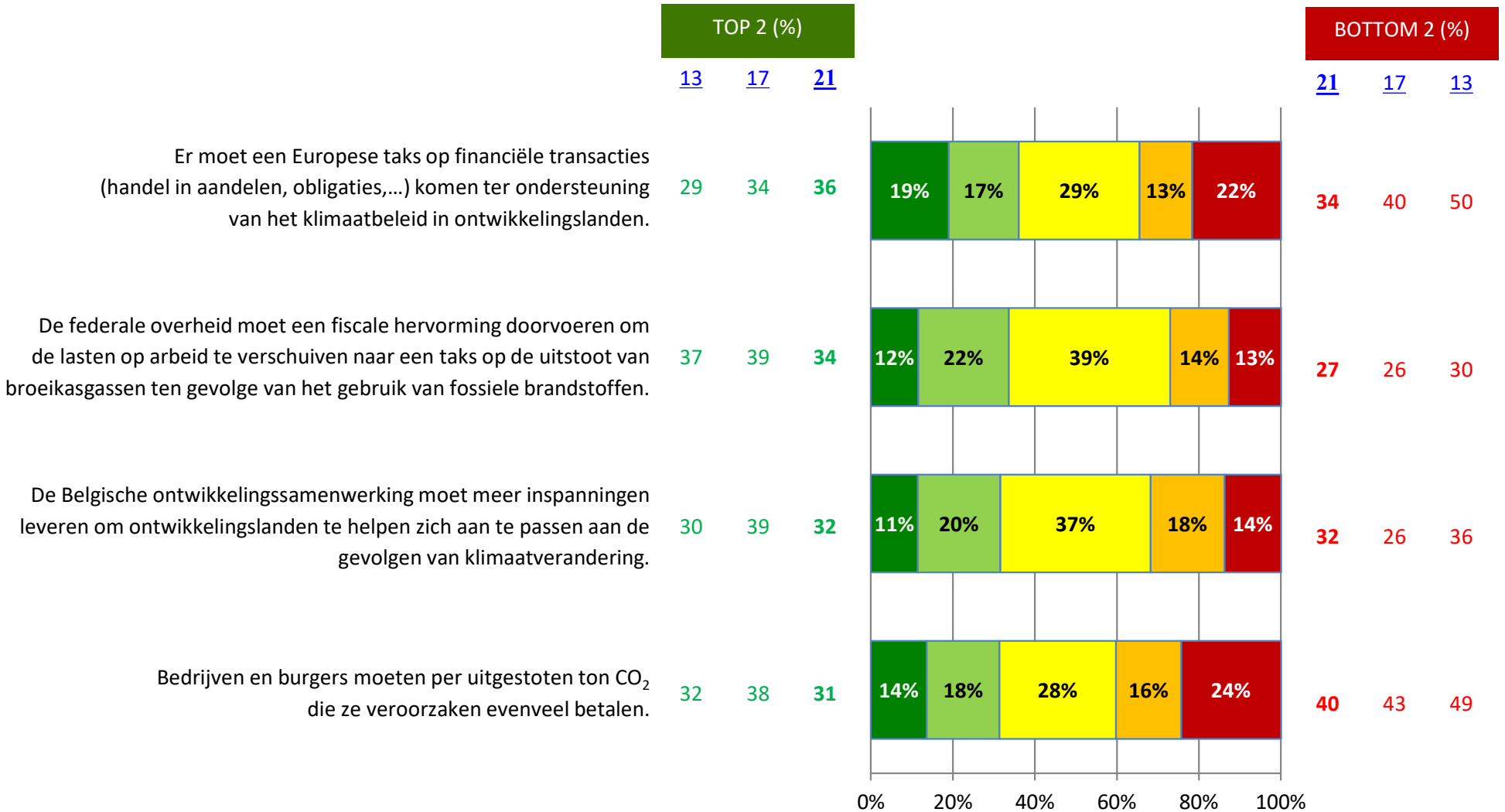
Basis: alle respondenten (N=1.613) .

(*) Gevolgd door "...om de opwarming van het klimaat te helpen bestrijden"

V20. In welke mate bent u akkoord met de volgende uitspraken?

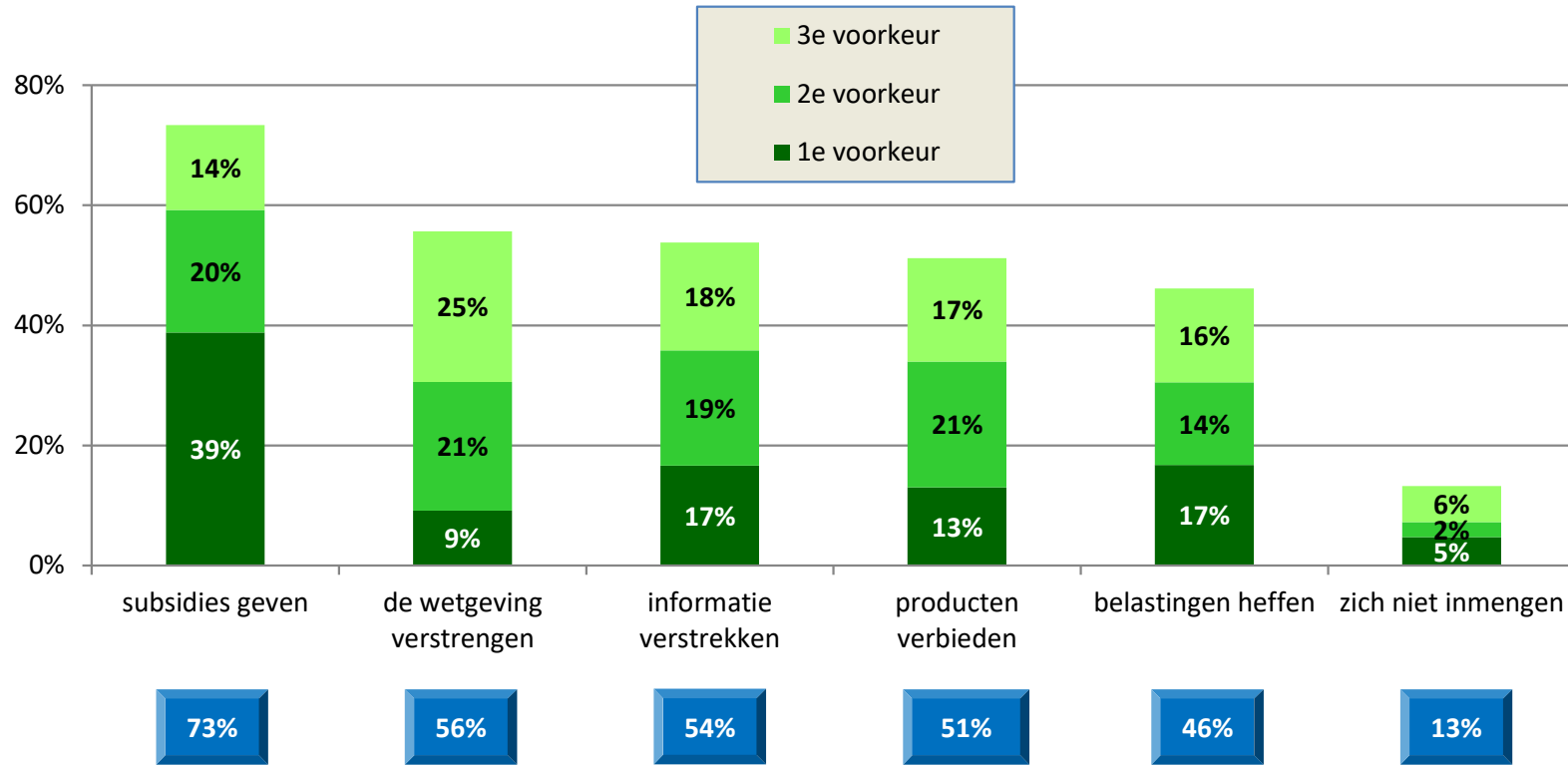
Basis: alle respondenten (N=1.613).

■ Helemaal akkoord ■ Akkoord ■ Tussen beide ■ Niet akkoord ■ Helemaal niet akkoord

V21. De overheid kan door de maatregelen die ze neemt het gedrag van burgers inzake klimaatverandering proberen te veranderen. Welke van de volgende maatregelen zou uw voorkeur wegdragen?

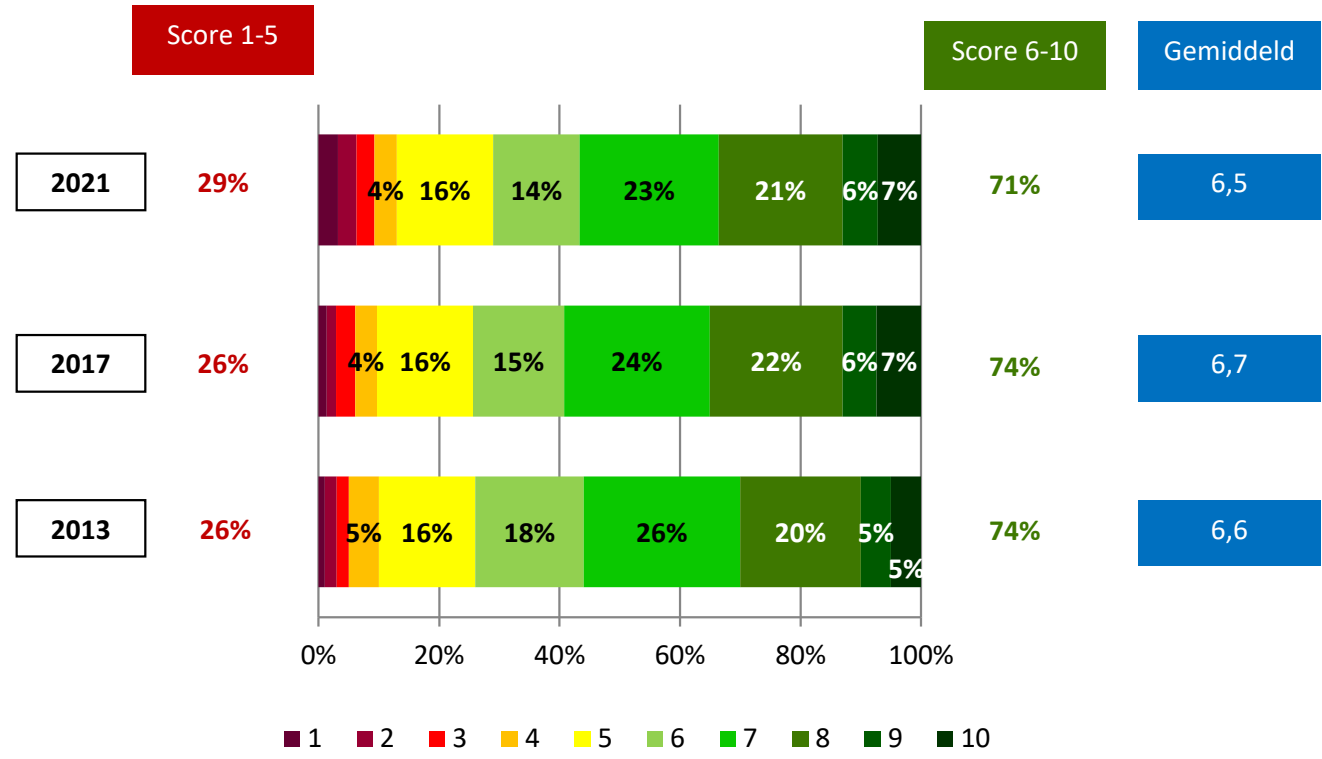

Basis: alle respondenten (N=1.613) .

V22. In welke mate kan de overheid invloed uitoefenen op het gedrag van de burger met betrekking tot de klimaatverandering?

1 = geen enkele invloed, 10 = heel veel invloed

Basis: alle respondenten (N=1.613) .

- Doelstellingen
- Methodologie
- Profiel van de respondenten

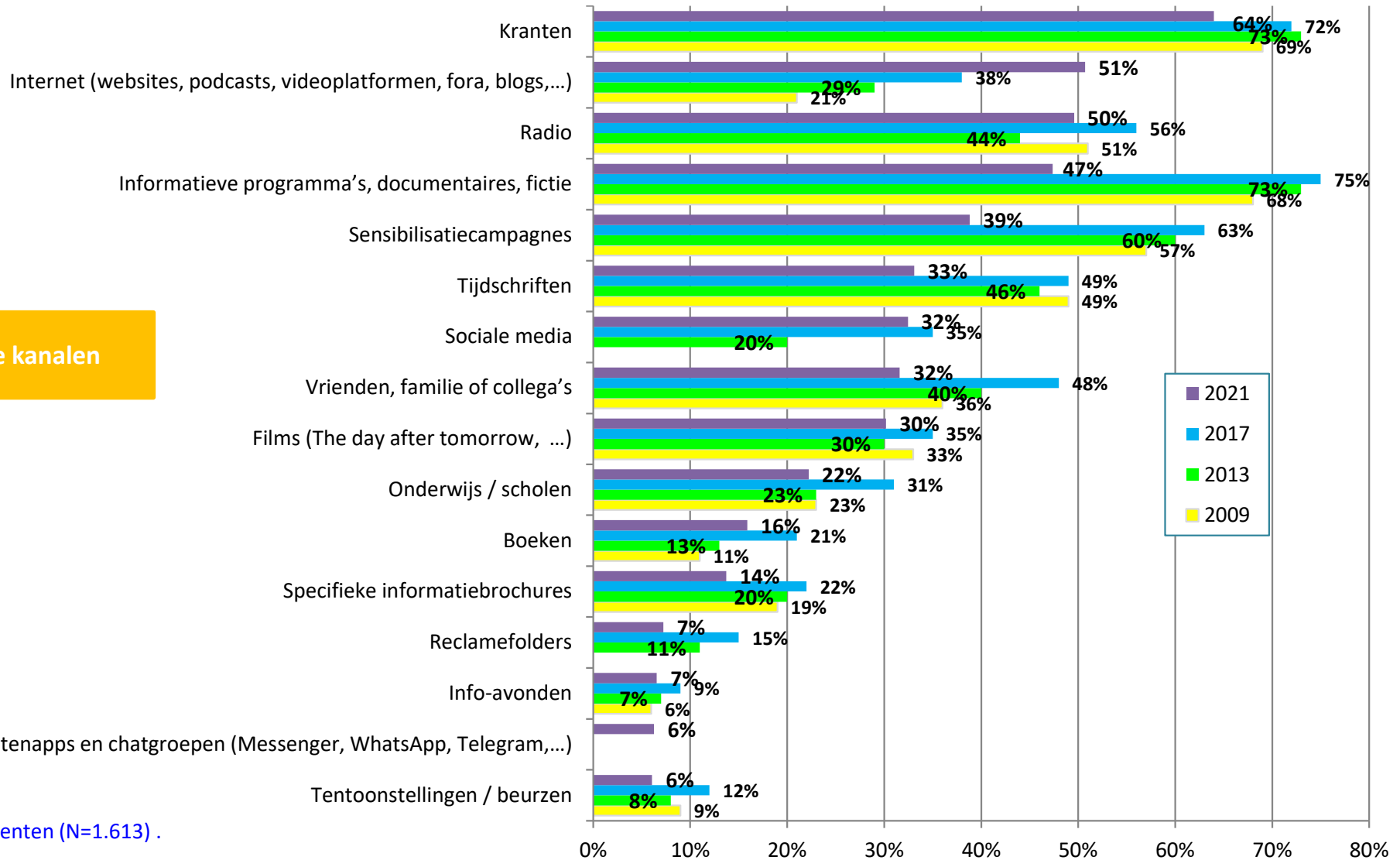
▶ *Resultaten*

- Attitude ten aanzien van klimaatverandering
- Kennis m.b.t. klimaatverandering
- Gedrag m.b.t. klimaatverandering
- Klimaatbeleid
- ▶ Informatie en communicatie
- Besluiten

V8A. Via welke kanalen heeft u informatie ontvangen over klimaatverandering?

Passieve kanalen

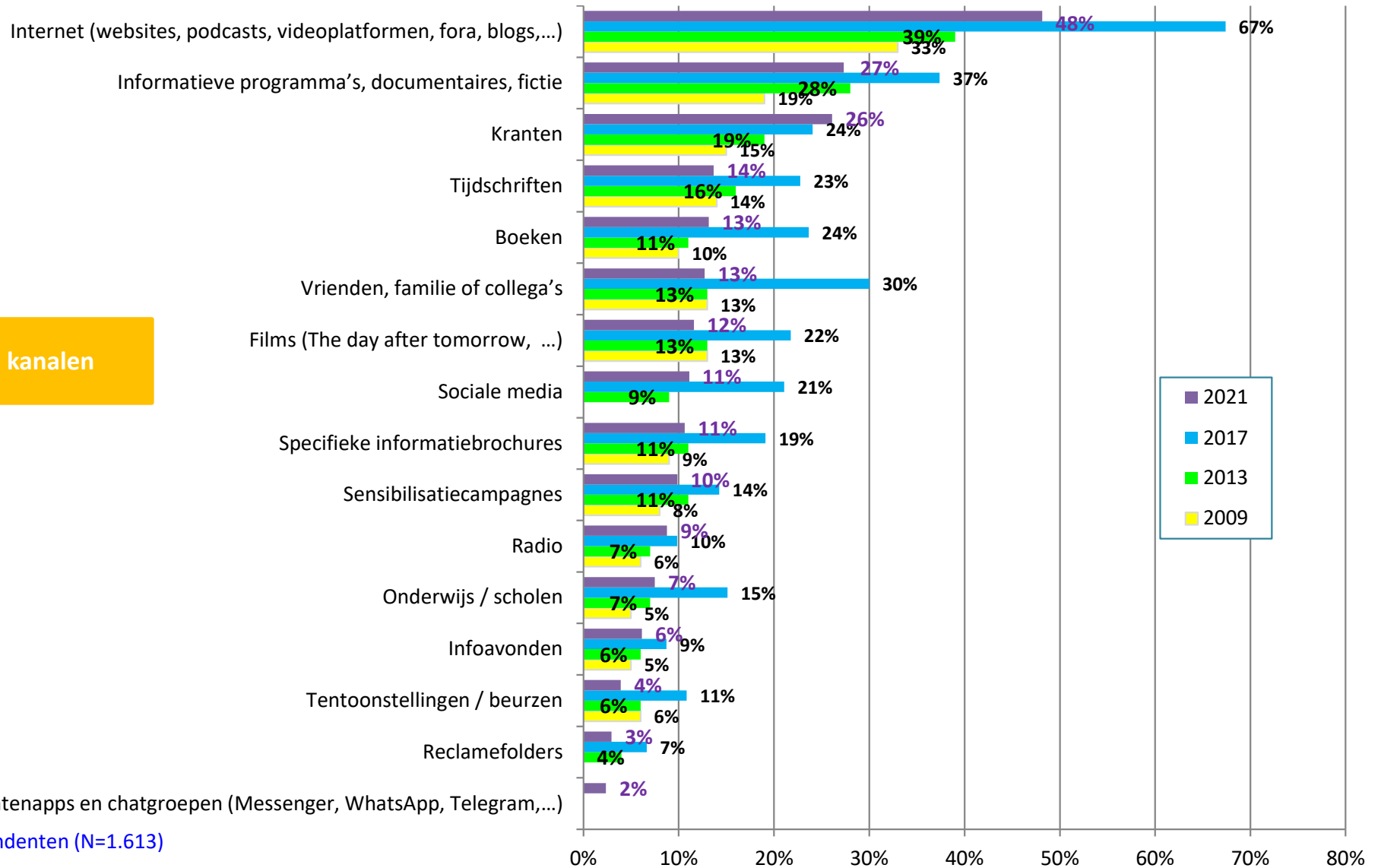
Basis: alle respondenten (N=1.613) .

V8B. Via welke kanalen heeft u informatie opgezocht over klimaatverandering?

Actieve kanalen

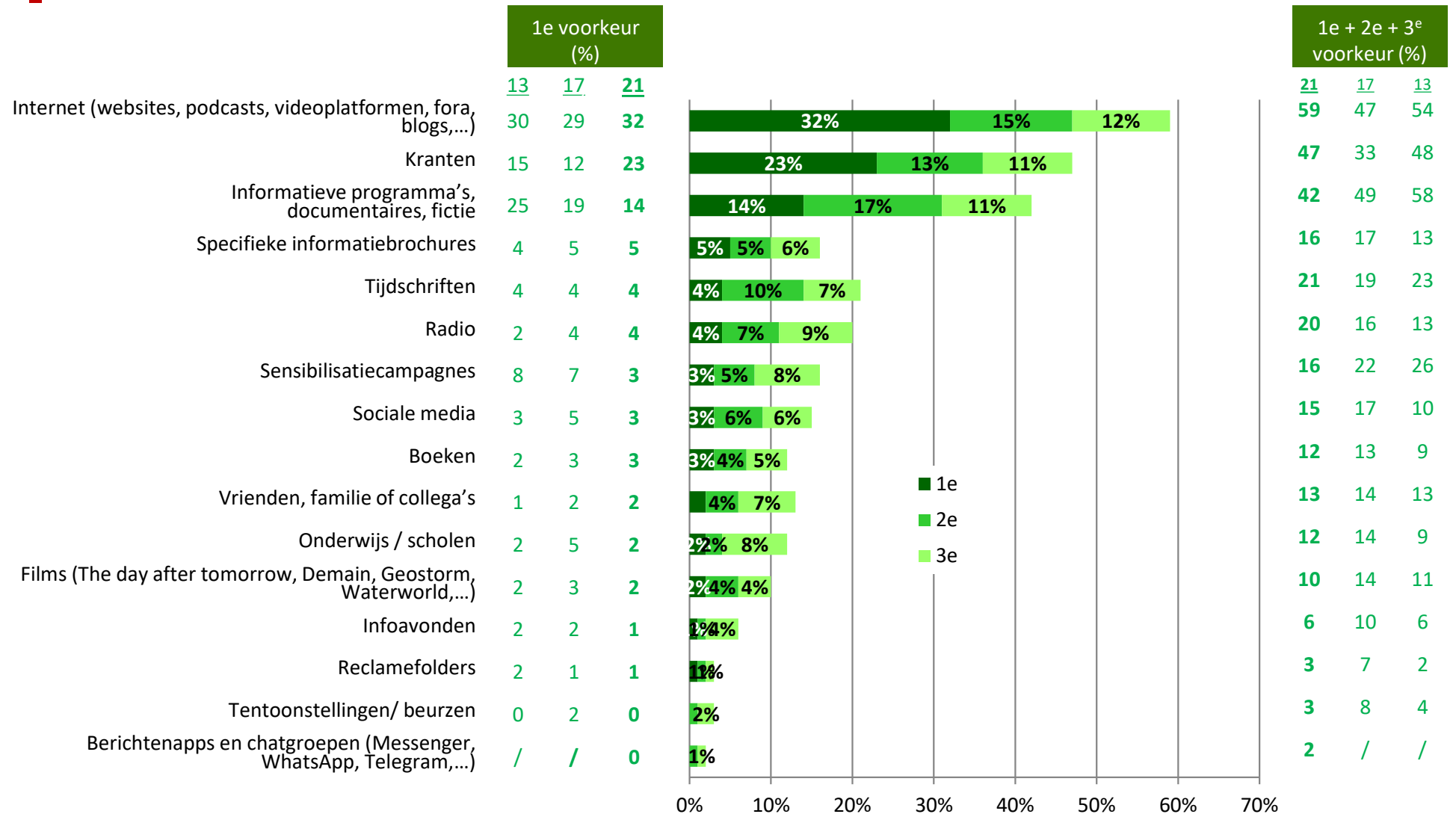

Basis: alle respondenten (N=1.613)

V8C. Via welk kanaal zoekt u het liefst informatie op?

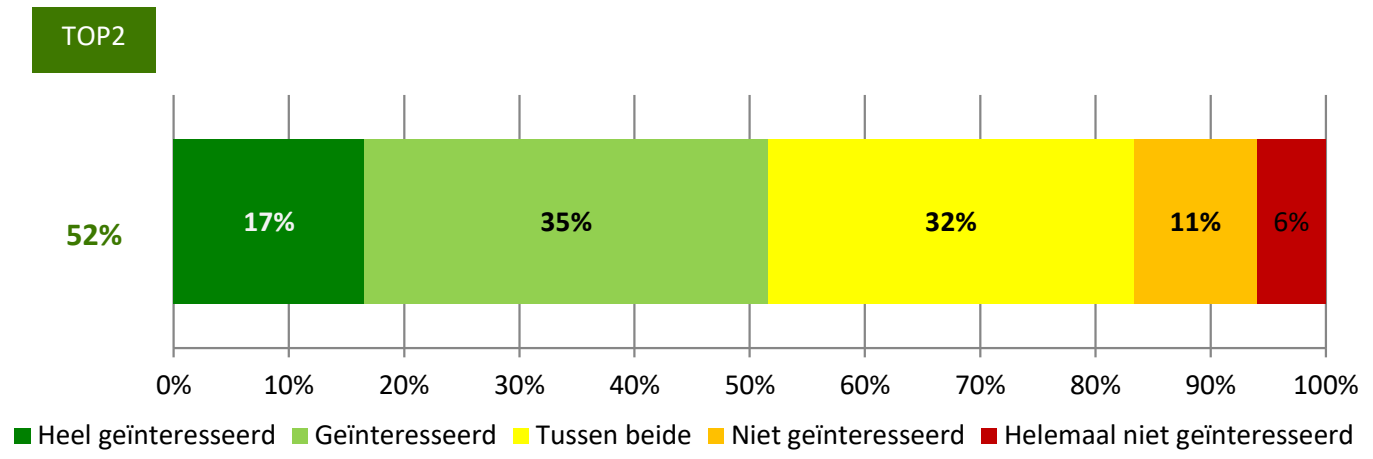

Basis: alle respondenten (N=1.613) .

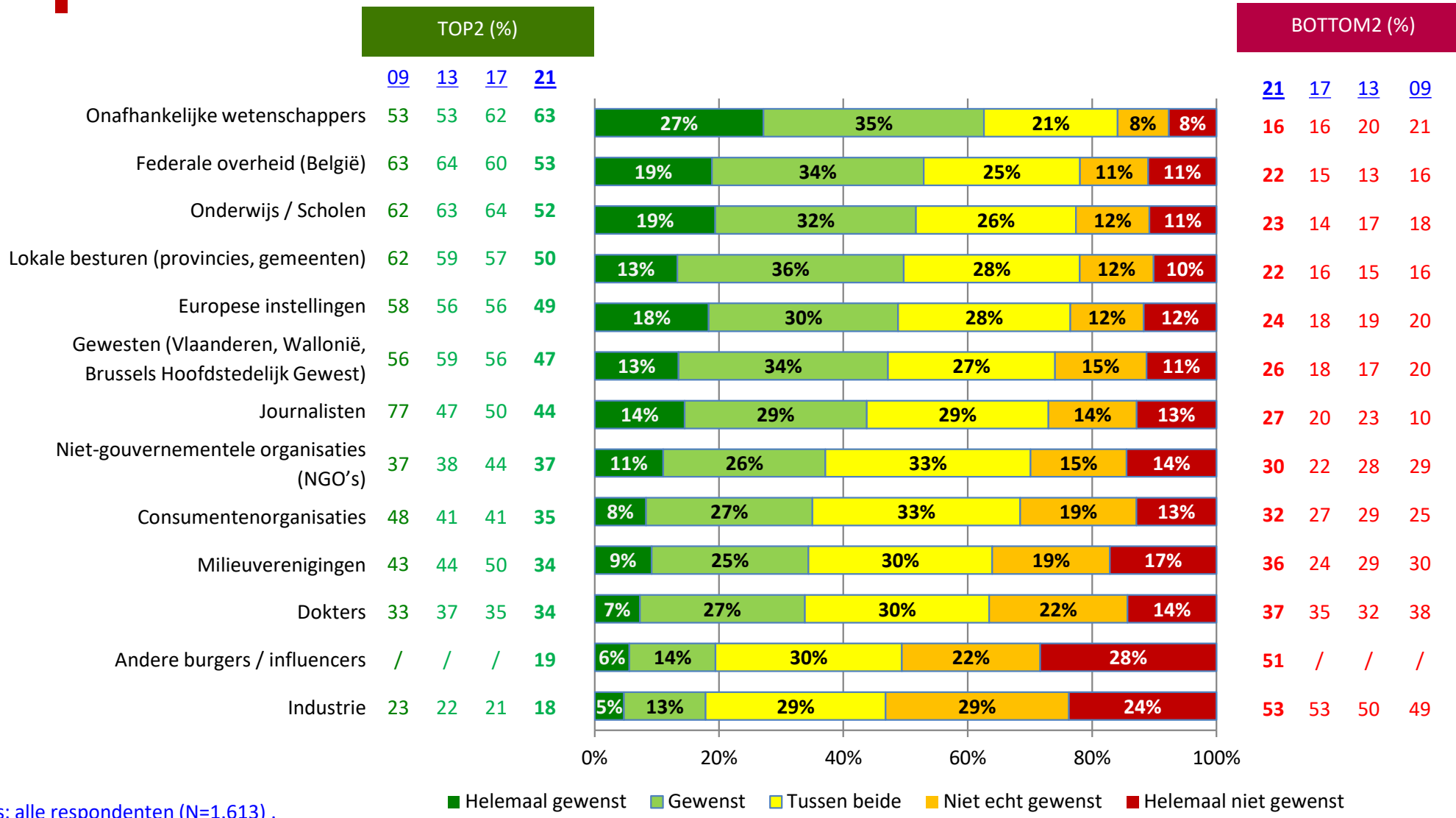
V10 : In welke mate bent u geïnteresseerd om informatie met betrekking tot klimaatverandering te ontvangen?

Basis: alle respondenten (N=1.613) .

V11. In welke mate wenst u informatie m.b.t. klimaatverandering te ontvangen van volgende bronnen?

Basis: alle respondenten (N=1.613).

■ Helemaal gewenst ■ Gewenst ■ Tussen beide ■ Niet echt gewenst ■ Helemaal niet gewenst

- Doelstellingen
- Methodologie
- Profiel van de respondenten
- Resultaten
 - ❑ Attitude ten aanzien van klimaatverandering
 - ❑ Kennis m.b.t. klimaatverandering
 - ❑ Gedrag m.b.t. klimaatverandering
 - ❑ Klimaatbeleid
 - ❑ Informatie en communicatie

Besluiten

Besluiten i.v.m. de attitude ten aanzien van klimaatverandering

- Het milieu is een belangrijke bron van bezorgdheid voor de Belgen.
- Acht op tien Belgen – over alle leeftijden heen - zijn (zeer) bezorgd over de klimaatverandering.

Besluiten i.v.m. de kennis ten aanzien van klimaatverandering

- Klimaatverandering is volgens de Belg wel degelijk een probleem.
- De Belg onderschat de rol van de gezinnen.
- De menselijke activiteiten met directe impact op het klimaat zijn goed gekend, maar de meer indirecte (verwarming, elektriciteitsverbruik en voeding) zijn beduidend minder goed gekend.
- De gevolgen van klimaatverandering zijn op zich goed gekend, maar de geografische verspreiding ervan is dat veel minder.
- Een meerderheid van de Belgen vindt zichzelf redelijk goed geïnformeerd.
- De kennis over de financiële steun van de overheid voor investeringen in energiebesparende technieken is behoorlijk tot goed.

Besluiten i.v.m. het gedrag met betrekking tot klimaatverandering

- De Belg vertoont een vrij milieuvriendelijk gedrag op het vlak van zijn mobiliteit, huishouden, woning en aankopen, maar boekt op dit vlak geen verdere vooruitgang meer. De intenties voor verdere verbetering zijn er echter wel.
- Het gebruik van financiële overheidssteun voor investeringen in een aantal energiebesparende technieken blijft op het behoorlijke niveau van 2017.
- De Belg hecht bij zijn aankopen en investeringen vrij veel belang aan het energieverbruik.
- Een minderheid van de Belgen is tevreden met de eigen initiatieven en met de acties van de overheid.

Besluiten i.v.m. het klimaatbeleid (1)

- Voor een belangrijk deel van de Belgische kiezers zullen standpunten met betrekking tot het probleem van klimaatverandering een invloed hebben op het stemgedrag.
- De Europese Unie - en ook België binnen de Europese Unie - moet een voortrekkersrol spelen op het vlak van het klimaatbeleid, maar ook van de Belgische overheid verwacht men maatregelen, acties en wetgevend werk.
- Een meerderheid van de Belgen onderschrijft over het algemeen de doelstelling dat Europa tegen 2050 klimaatneutraal wil worden.
- De inkomsten van het Europese emissiehandelssysteem dat vanaf 2026 ook voor gezinnen en kleine bedrijven van toepassing is, moeten op de eerste plaats naar de gezinnen terugvloeien.
- In een koolstofarme maatschappij moet de energieopwekking voor 100% afkomstig zijn van hernieuwbare bronnen, maar er wordt opnieuw een grotere rol toebedeeld aan kernenergie.

Besluiten i.v.m. het klimaatbeleid (2)

- Het draagvlak voor maatregelen die een extra financiële tegemoetkoming vragen van de geïndustrialiseerde landen, is momenteel eerder klein.
- Ook maatregelen die een extra financiële inspanning van het individu vragen, kunnen op relatief weinig voorstanders rekenen, met uitzondering van een CO₂-taks op vliegtuigtickets waar de situatie aan het keren is.

Besluiten i.v.m. de informatie en communicatie

- Passieve informatiegaring gebeurt zowel via de traditionele media (kranten en radio) als via internet, voor het actief opzoeken van informatie scoort internet het hoogst.
- De Belg wenst in de eerste plaats geïnformeerd te worden door de verschillende overheden en door onafhankelijke wetenschappers.

Dank u.

M.A.S. – Market Analysis & Synthesis

De Martelaere Dirk, PhD. Sci

T: +32 (0) 16 22 69 67
T: +32 (0) 16 31 43 71 (direct)
F: +32 (0) 16 20 50 52

Brusselsesteenweg 46 a
B-3000 Leuven

dirk.de.martelaere@masresearch.be
info@masresearch.be
www.masresearch.be